

antimilitaristický zpravodaj / #5 DEZERTÉR

žádný haléř, žádný muž na válku a militarismus

5/2025

- časopis českých a slovenských antimilitaristů a odpůrců války -

10 Kč

ZA SVĚT BEZ JADERNÝCH ZBRANÍ

Připomínáme si Hirošimu a Nagasaki 6. a 9. srpna 1945

Před téměř 80 lety, na konci druhé světové války, svrhly Spojené státy americké dvě jaderné bomby na japonská města Hirošima a Nagasaki. Během několika okamžiků tak zabily desítky tisíc lidí – zejména civilistů – a další statisíce postupně zahubily v důsledku popálenin, radiace a rakoviny. V Hirošimě zahynulo asi 140 000 lidí, v Nagasaki 70 000. Celé čtvrti lehly popelem. Lidé se v agónii rozpadali zažíva. Děti, staří i nemocní. Těla se vyparila, nebo je pohltil žár. A svět se navždy změnil.

Svržení atomových bomb nebylo „nezbytné pro ukončení války“. Japonsko bylo už na kolenou a USA chtěly demonstrovat sílu – především vůči Sovětskému svazu. Atomový útok na obydlená města nebyl vojenským činem. Byl to chladnokrevný válečný zločin, test a vzkaz. Zločin, který nikdy nebyl potrestán. A který se může kdykoli opakovat.

Od té doby se jaderný arzenál jen rozrůstal. Devět států dnes vlastní tisíce hlavic schopných zničit planetu několikrát za sebou. Stačí jedna chyba, jedno rozhodnutí, jeden „preventivní úder“ – a přijde nová Hirošima. Nové Nagasaki. A další miliony mrtvých. Jaderné zbraně nejsou „zárukou míru“ – jsou trvalou hrozbou přežití lidstva. Udržují svět v rovnováze strachu a stahují obrovské prostředky ze zdravotnictví, školství a péče o lidi. Místo léků a domovů financujeme nástroje hromadného zabíjení.

Nechceme žít pod jadernou hrozbou. Odmítáme svět rozdělený na „silné“ a „slabé“, kde právo přežít mají jen ti s větším arzenálem. Jaderné odzbrojení není naivním snem – je nutnou podmínkou budoucnosti.

Požadujeme:

- Okamžité přistoupení České republiky ke Smlouvě o zákazu jaderných zbraní (TPNW)
- Konec jaderného vydírání a militaristické logiky „odstrašení“
- Vystoupení z NATO – aliance, která počítá s jadernou válkou
- Přesun veřejných prostředků z armád a zbrojení na zdravotní péči, školství a ekologickou obnovu
- Mezinárodní solidaritu, odzbrojení a spravedlnost
- Hirošima nebyla výjimkou – byla varováním. Nečekejme na další.

Odmítněme jaderné zbraně – odmítněme válku jako nástroj politiky. Boj za jaderné odzbrojení je bojem za život (redakce Dezertéra).

REFERENDUM OHLEDNĚ SETRVÁNÍ V NATO!

napište si redakci o propagační samolepky a plakáty

Zatímco lidé nemají na bydlení, léky ani potraviny. Připravují nás na válku. Nepatají se nás. Všechno se děje kvůli členství v NATO, které nás zavazuje ke zbrojení a účasti na válečných operacích. NATO je aliance, která rozšiřuje svou moc, zvyšuje napětí a odmítá jakékoliv cesty k míru. Není to obrana – je to hrozba.

ŽÁDÁME REFERENDUM O VYSTOUPENÍ Z NATO!

Nechceme být součástí vojenského bloku, který nás tlačí do války. Nechceme platit válku, ve které budeme jen „kanónenfutr“. Nechceme být součástí systému, který místo bezpečí přináší jen hroby. Chceme mír. Chceme rozhodovat.

PROČ REFERENDUM?

Protože o vstupu do NATO v roce 1999 lidé nehlasovali. Protože se zásadně změnila situace – NATO je dnes agresivnější než kdy dřív. Protože rozhodnutí o válce a míru nesmí být v rukou generálů a zbrojařů. Protože máme právo říct NE – zbraním, válkám i vojenským paktům.

CO CHCEME MÍSTO TOHO?

Zahraniční politiku založenou na míru, spolupráci a nevmešování. Přesměrování peněz ze zbrojení na zdravotnictví, školství, bydlení a ekologii. Bezpečnost postavenou na solidaritě, ne na hrozbě a síle.

**CHCEME MOŽNOST ROZHODNOUT!
CHCEME REFERENDUM O VYSTOUPENÍ Z NATO!**

Vládní politici nám říkají, že „musíme“ dávat až 5 % HDP na zbrojení. To je pětina státního rozpočtu – stovky miliard korun ročně – na tanky, děla a stíhačky.

NA JADERNÉ ZBRANĚ PŘES 100 MILIARD DOLARŮ

Mezinárodní kampaň za zrušení jaderných zbraní v červnu 2025 zveřejnila zprávu, která zdůrazňuje nárůst výdajů o 10 miliard dolarů za jeden rok.

V roce 2024 devět jaderně vyzbrojených států utratilo za své jaderné arzenály více než 100 miliard dolarů – což představuje nárůst o zhruba 11 procent oproti předchozímu roku – uvádí se v dnešní zprávě zveřejněné Mezinárodní kampaň za zrušení jaderných zbraní (ICAN), která zveřejňuje nejautoritativnější údaje o ročních výdajích na jaderné zbraně.

Zpráva s názvem Skryté náklady: Výdaje na jaderné zbraně v roce 2024 ukazuje, že kombinované výdaje států disponujících jadernými zbraněmi – Číny, Francie, Indie, Izraele, Severní Koreje, Pákistánu, Ruska, Spojeného království a Spojených států – se ve srovnání s rokem 2023 zvýšily o téměř 10 miliard dolarů. Soukromý sektor jen v roce 2024 vydělal na kontraktech na jaderné zbraně nejméně 42,5 miliardy dolarů.

Spojené státy opět překonaly všechny ostatní státy disponující jadernými zbraněmi dohromady a utratily 56,8 miliardy dolarů. Čína se umístila na druhém místě s 12,5 miliardami dolarů, což je méně než čtvrtina celkových výdajů USA. Spojené království se umístilo na třetím místě s 10,4 miliardami dolarů, tedy 10 % z celkové částky. Za posledních pět let se celosvětové výdaje na jaderné zbraně zvýšily o něco více než 47 %, z 68 miliard dolarů na 100 miliard dolarů. To odpovídá 3 169 dolarům za sekundu, 274 milionům dolarů za den a ohromujícím 1,9 miliardám dolarů za každý týden v roce.

Letošní zpráva analyzovala náklady, které vznikly zemím, jež hostí jaderné zbraně jiných států (včetně Itálie, kde se nacházejí americké hlavičky), a zjistila, že tyto informace jsou před občany a zákonodárci do značné míry skryty, čímž se vyhýbají demokratickému dohledu. Alicia Sanders-Zakre, spoluautorka zprávy a koordinátorka politiky a výzkumu ICAN, k tomu uvedla: „Je urážkou demokracie, že občané a zákonodárci v zemích, které se pyšní svými demokratickými kvalifikacemi, nemohou přesně vědět, kolik a jaké jaderné zbraně z jiných zemí jsou hostovány v jejich hranicích nebo kolik z jejich daňových poplatníků je na ně vynaloženo. Je načase, aby tito demokraticky zvolení vůdci dbali na výzvu svého lidu k odstranění jaderných zbraní ze svých zemí a pracovali na jejich úplném odstranění.“

„Zdroje investované do jaderných zbraní by mohly být využity na smysluplnější priority a k zajištění bezpečnosti lidí,“ říká Alessja Trama z kampaně Senzatomica. „Zpráva ICAN je klíčová pro zvýšení povědomí a upozornění na Smlouvu o zákazu jaderných zbraní (TPNW) a na její upozornění. Je výsledkem závazku občanské společnosti a nástrojem k ukončení hrozby jaderných zbraní a jejich odstranění z naší planety.

Takové zbraně nemohou vyřešit problémy, kterým dnes svět čelí. Naopak je zhoršují a komplikují. Je důležité začít se zabývat způsoby chápání bezpečnosti a obrany a více se zaměřit na vizi založenou na společné bezpečnosti, na lidské bezpečnosti.“

Peníze vynaložené na jaderné arzenály jsou plýtváním, vzhledem k tomu, že se samy státy disponující jadernými zbraněmi formálně dohodly (ve společném prohlášení na začátku roku 2022), že „jadernou válku nelze vyhrát a nikdy by se neměla vést“. Navíc to odvádí zdroje od skutečných lidských priorit: 100 miliard dolarů mohlo být použito na financování opatření k řešení bezpečnostních hrozeb, které představuje změna klimatu a úbytek živočišných a rostlinných druhů, nebo na poskytnutí finančních prostředků na zlepšení základních veřejných služeb, jako je zdravotní péče, bydlení a vzdělávání.

V době, kdy se Organizace spojených národů potýká s hlubokými škrty ve financování, mohla částka, kterou těchto devět zemí v roce 2024 utratit za své jaderné arzenály, téměř 28krát překročit rozpočet OSN.

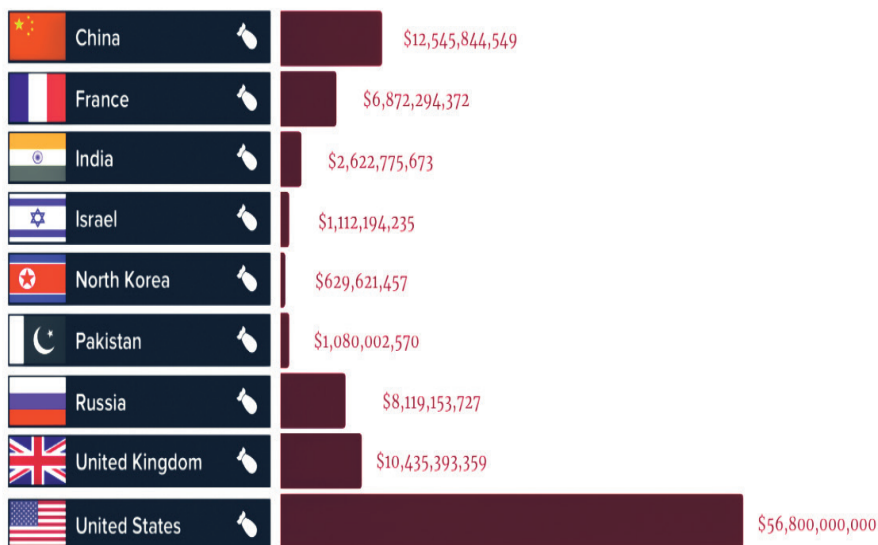
V současné době probíhají kontrakty na jaderné zbraně v hodnotě nejméně 463 miliard dolarů, z nichž některé nevypřší po celá desetiletí, a v roce 2024 byly uděleny nové kontrakty na jaderné zbraně v hodnotě nejméně 20 miliard dolarů. Mnoho společností, které z tohoto neočekávaného zisku profitovaly, investovalo značné prostředky do lobování u vlád a politických stran a na toto úsilí ve Spojených státech a Francii, tedy ve dvou zemích, pro které jsou k dispozici data, utratilo ohromujících 128 milionů dolarů.

Susi Snyderová, koordinátorka programu ICAN a spoluautorka zprávy, zdůrazňuje: „Problém jaderných zbraní lze vyřešit, a to znamená pochopit zájmy

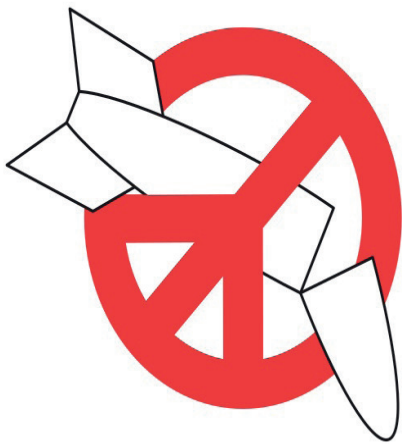
,které zuřivě brání schopnost devíti zemí bez rozdílu zabíjet civilisty. Dobrou zprávou však je, že většina světa volí jiný směr: 98 států, podporovaných více než 700 organizacemi občanské společnosti, podepsalo, ratifikovalo nebo přímo přistoupilo k Smlouvě OSN o zákazu jaderných zbraní (TPNW), která vstoupila v platnost před čtyřmi lety.“

„V současné době odhadujeme, že nepřímé jaderné náklady Itálie spojené s přítomností amerických jaderných hlavic činí přibližně 500 milionů eur ročně,“ zdůrazňuje Francesco Vignarca, koordinátor kampaní Italské sítě pro mír a odzbrojení, „ale toto číslo je nejisté kvůli značné neprůhlednosti a obtížnému přístupu k velké části dat. Z tohoto důvodu a abychom zaplnili nepřijatelnou demokratickou mezeru, provádíme další šetření, abychom dospěli k ještě přesnějšímu odhadu. Celkově je zásadní zdůraznit, jak rostoucí výdaje jaderných mocností v této oblasti zdůrazňují nejen prosté udržování systému kontroly a moci založeného na hrozbě totálního zničení, ale ještě více neustálou modernizaci jejich arzenálů novými hlavicemi, odpalovacími zařízeními nebo obojím.“

Vzhledem ke dvěma velkým válkám, do kterých jsou zapojeny státy s jadernými zbraněmi na Ukrajině a v Gaze, a také k eskalaci jaderného napětí mezi Indií a Pákistánem a na Korejském poloostrově je riziko použití jaderných zbraní v boji všeobecně považováno za nejvyšší od studené války a možná i vůbec. V reakci na to se státy s jadernými zbraněmi drží neopodstatněné „doktríny odstrašování“, která se opírá o hrozbu použití jaderných zbraní, čímž se zvyšuje riziko konfliktu. Tato nebezpečná situace pro celé lidstvo musí být naléhavě napravena, zejména v den osmdesátého výročí atomových bombardování Hirošimy a Nagasaki.

HISTORICKÝ REKORD: 27 BILIONU DOLARŮ NA ZBROJENÍ

SIPRI (Švédský mírový institut, který je v této oblasti po celá desetiletí zlatým standardem) zveřejnil nové odhady globálních vojenských výdajů pro rok 2024 : celková částka dosáhla 2 718 miliard dolarů, což představuje reálný nárůst o 9,4 % ve srovnání s předchozím rokem . Jedná se o největší meziroční nárůst vojenských a zbrojních výdajů přinejmenším od konce studené války, kdy se za pouhé tři roky zvýšily o téměř 20 % . Vojenské výdaje se zvýšily ve všech regionech světa, přičemž obzvláště rychlý růst zaznamenaly Evropa i Blízkého východu. Pět největších vojáků v armádě – Spojené státy, Čína, Rusko, Německo a Indie – se na celosvětových výdajích podílí 60 %.

Proti této cestě militarizace a zvýšenému riziku války podepsalo přes 110 mírových organizací z 30 různých zemí výzvu globální kampaně GCOMS, která vyzývá vlády ke snížení vojenských výdajů a místo toho k řešení globálních výzev naší doby prostřednictvím spolupráce a diplomacie.

Politické volby upřednostňující vojenský a ozbrojený přístup získávají na síle, zejména na Blízkém východě (s 15% nárůstem vojenských výdajů) a v Evropě s celkovým nárůstem o 17 %, v čele se západní Evropou, jejíž celkový vojenský rozpočet vzrostl o 24 %. Nárůst byl zaznamenán také ve východní a jihovýchodní Asii, kde se zvýšil o 7,5 %, respektive 7,8 %. Země NATO i nadále vedou v globální agendě vojenských výdajů: 32 členských států Atlantické aliance se podílí na 55 % celkových globálních vojenských výdajů (což odpovídá 1,506 bilionu dolarů). Za zmínku stojí, že samotné evropské členské země NATO utratily celkem 454 miliard dolarů, což představuje 30 % celkových výdajů Aliance. Vojenské výdaje USA vzrostly o 5,7 % a dosáhly ohromujících 997 miliard dolarů (37 % celosvětových výdajů za rok 2024), zatímco Rusko, které zvýšilo své vojenské výdaje

za jediný rok o 38 % (celkem 149 miliard dolarů), a Izrael s 65% nárůstem se evidentně zapojují do válečné ekonomiky na podporu politických projektů založených na použití vojenské síly. Čína zvýšila svůj vojenský rozpočet již třicátý třetí rok po sobě a loni se s 314 miliardami dolarů opět umístila na druhém místě. Podle údajů SIPRI (které jsou důležitým nástrojem jak pro hodnocení globálních a regionálních trendů, tak pro srovnání mezi zeměmi – obtížné kvůli různým měnám a ekonomickým strukturám) znamenala Itálie v roce 2024 také nárůst vojenských výdajů o 1,4 % (celkem 38 miliard dolarů). „Naše země také přispěla k této historické úrovni vojenských výdajů, a to s ještě výraznějším růstem, než by se dalo očekávat,“ zdůrazňuje Francesco Vignarca ze Sítě pro mír a odzbrojení, „a nárůst bude v nadcházejících letech ještě větší díky všem novým návrhům na znovuzbrojování. Data SIPRI však jasně ukazují, že nárůst vojenských výdajů probíhá již nějakou dobu (od začátku století se více než zdvojnásobil), a že proto nedošlo k žádné fázi vyčerpávání arzenálů, na kterou by bylo třeba reagovat nákupem zbraní, jak příliš mnoho vlád mylně tvrdí.“

Závazek velmocí k militarizaci v kombinaci s mezinárodní politickou nejistotou snižuje vyhlídky na mír v některých velkých ozbrojených konfliktech a zvyšuje pravděpodobnost vojenských řešení v regionech s latentním napětím. Výzva Globální kampaně za vojenské výdaje (která slaví své mezinárodní Dny akce do 9. května) jde opačným směrem: snížení globálních vojenských výdajů a skutečný závazek k nové bezpečnostní architektuře založené na společné bezpečnosti, odzbrojení a mezinárodní spolupráci.

Souhrnné vojenské výdaje členů EU dosáhly v roce 2024 370 miliard eur, což je druhá

nejvyšší hodnota po výdajích Spojených států a celková úroveň vyšší než na konci studené války. Zejména Německo zvýšilo své vojenské výdaje v roce 2024 o 28 % a stalo se tak zemí s nejvyššími výdaji ve střední a západní Evropě poprvé od znovusjednocení.

„Mezi zhoršujícími se globálními závody ve zbrojení a obranou sporné hegemonie představuje militarizace EU hrozbu i pro mír a bezpečnost jejích občanů. Nedávný plán na dodatečné vojenské výdaje ve výši 800 miliard eur v příštích čtyřech letech dříve či později povede ke snížení veřejných výdajů na zdravotnictví, důchody, vzdělávání nebo boj proti změně klimatu a jejím důsledkům,“ varuje Laëtitia Sedou, koordinátorka projektů EU pro ENAAT, evropskou kampaň proti obchodu se zbraněmi, jejímž je Rete Pace Disarmo partnerem a která je také součástí mobilizace Stop Rearm Europe.

Vzhledem k rostoucím vojenským výdajům a iniciativám podporujícím možnosti ozbrojené obrany (a prospěšným pro obranný průmysl) se veřejné zdroje, které by měly být použity k řešení naléhavých sociálních výzev – jako je změna klimatu, veřejné zdraví a chudoba – místo toho přeměňovávají na posilování vojenských schopností. Tentoto přesun finančních prostředků a energie směrem k militarizaci riskuje zhoršení napětí v Evropě i mimo ni, přizívá nestabilitu a podkopává úsilí o mírové řešení konfliktů a kooperativní mezinárodní vztahy.

V Itálii byla Globální kampaň za vojenské výdaje vždy znovu zahájena Italskou sítí pro mírové odzbrojení (která je součástí Mezinárodní koordinační skupiny) a dnes nachází své národní uplatnění v kolektivní kampani „Stop znovuzbrojování“.

NAPIŠ SI O SAMOLEPKY PLAKÁTY A LETÁKY

Souhlasíš s antimilitaristickými názory, a jsi stejně jako my proti válce, zvyšování výdajů na armádu a proti militarismu? Pojď přiložit ruku k dílu a pomoci jim dostat se mezi co nejvíce lidí. Napiš si o samolepky, letáky a plakáty a my ti je zdarma pošleme poštou, aby si je vylepil a rozdal ve svém okolí. Všechny naše materiály jsou také ke stažení na našem webu v sekci „Ke stažení“.

V Rongelapu začalo sněžit. [...] My, děti, jsme si hrály v prašanu, bavily se, ale později bylo všem špatně.

Když americká armáda odpálila nad atolem Bikini na Marshallových ostrovech nejsilnější bombu, jakou kdy testovala – vodíkovou bombu s krycím názvem „Castle Bravo“, která měla tisícinásobnou explozivní sílu než bomba svržená na Hirošimu – Lijon Eknilang a obyvatelé atolu Rongelap a sousedních atolů nemohli tušit, jaký to bude mít dopad.

Exploze na atolu Bikini vytvořila kráter hluboký 76 metrů a široký dva kilometry, do vzduchu vymrštila miliony tun korálového vápence a písku, které později „zasněžily“ mnoho obydlených ostrovů jako radioaktivní popel.

Obyvatelé čtyř atolů utrpěli smrtelné dávky radiace. Navzdory popáleninám, vypadávání vlasů a průjmu byli evakuováni až po dvou nebo třech dnech, zatímco ostatní atoly byly ponechány zcela samy sobě. Došlo k jednomu akutnímu úmrtí v důsledku radiace na japonské rybářské lodi a asi tisíc japonských rybářských lodí muselo zničit svůj kontaminovaný úlovek.

Vědci z Mezinárodní kampaně za zrušení jaderných zbraní (ICAN) vypočítali, že testy na Marshallových ostrovech byly ekvivalentní explozi jedné bomby o velikosti Hirošimy každý den po dobu přibližně 20 let.

Celkem bylo na tichomořských ostrovech pro testovací účely odpáleno 315 jaderných bomb. 67 amerických jaderných explozí na Marshallových ostrovech v letech 1946 až 1958 proběhlo nad zemí a významně přispělo k celosvětové radioaktivní kontaminaci zemské atmosféry. Alarmující hladiny stroncia nalezené v mléce a dětských zubech přispěly k uzavření smlouvy z roku 1963 o zákazu testů jaderných zbraní v atmosféře, ve vesmíru a pod vodou, na které se dohodly USA, Sovětský svaz a Velká Británie. Nicméně jaderné testy pokračovaly; do dnešního dne se po celém světě uskutečnilo více než 2000 testů.

POUČENÍ Z NAŠÍ BOLESTI

Dopad jaderných testů na Marshallových ostrovech

Na Marshallových ostrovech vedly testy ke katastrofálním zdravotním následkům, zejména k různým druhům rakoviny a deformacím u dětí, z nichž „medúzi mláďata“ byla nejhorší pro matky, které děti rodily donošené. Jak uvedl Lijon Eknilang: „Tato miminka se rodí bez kostí v těle a s průhlednou kůží. Vidíme jejich mozky a tlukoucí srdce. Nemají nohy, paže, nic.“

Americké ministerstvo energetiky (DOE) bylo obzvláště cynické a nelidské ve svém zacházení s obyvateli atolu Rongelap. Dokumenty, které byly od té doby zveřejněny, dokazují, že ostrované byli obětmi plánovaných experimentů na lidech. Když byla odpálena bomba „Bravo“, bylo záměrně ignorováno silné záření obydlených atolů a jejich evakuace byla zahájena příliš pozdě. Dva roky po evakuaci napsala Merrill Eisenbud, americká komisařka pro atomovou energii, o Rongelapu: „Tento ostrov je zdaleka nejvíce kontaminovaným místem na Zemi a bude velmi zajímavé zjistit míru příjmu záření u lidí, když lidé žijí v kontaminovaném prostředí.“

Následující rok byl Rongelap znovuosídlen. Zpočátku se lidé nesmírně rádi vraceli, protože rodinný pozemek spolu s duchy jejich předků byl považován za člena rodiny. Ale: „To, co jsme jedli, nám způsobilo puchýře na rtech a v ústech, trpěli jsme hroznými žaludečními problémy a nevolností.“

Pak se rodilo stále více dětí s deformacemi a „mnoho lidí trpělo nádory štítné žlázy, mrtvě narozenými dětmi, očními problémy, rakovinou jater a žaludku či leukémií“.

Lidé byli pravidelně přepravováni do USA na lékařská vyšetření, byly jim odebírány vzorky krve, kostní dřeně a vnitřních orgánů, ale kromě operací štítné žlázy se jim nedostávalo mnoho léčby. Lijon Eknilang „měla sedm potratů, operaci štítné žlázy, bulky v prsu, problémy s ledvinami a žaludkem, měla rozmazaný zrak“. Zemřela v roce 2012.

„Pro budoucnost našich dětí“ chtěli lidé z Rongelapu konečně opustit svůj domovský atol, ale jejich žádosti adresované americkým úřadům zůstaly bez odezvy. Netušili, že se pro ministerstvo energetiky stali „cennými“ pokusnými králíky. Až v roce 1985 je loď Greenpeace Rainbow Warrior přemístila na jiný ostrov.

Následující generace, v nichž mnoho mladých lidí také onemocní rakovinou, snáze upozorňují na svůj osud, i když často stále není zvykem mluvit o nemocech, zejména na pokud postihují ženy. Po staletí se říkalo, že porod dětí s vadami je trestem za nevěru žen. Po celá desetiletí chyběly znalosti o jaderných testech a jejich důsledcích.

„Nikdo mi nic neřekl.“ stěžuje si Meitaka Kendall-Lekka, lektorka na College of the Marshall Islands v Majoru, na své dětství a školní léta, kdy se učební osnovy zakládaly na amerických. Jaderné téma je součástí učebních osnov až od roku 2021.

Republika Marshallovy ostrovy je formálně nezávislá od roku 1986; předtím byly ostrovy předány USA jako svěřenecké území OSN s úmyslem, „aby svěřenecké území byla spravována v nejlepším zájmu jejich obyvatel a mezinárodního míru a bezpečnosti“.

Meitaka Kendall-Lekka pochází z atolu Likiep, kde si děti také hrály s radioaktivním popelem po výbuchu bomby Bravo, ale který nebyl nikdy evakuován. Když po deseti letech utajování hovořila o své rakovině břicha, dostala od dalších, mladých členů třetí generace, kteří přežili jaderné testy, spoustu zpětné vazby ohledně jejich dříve utajovaných druhů rakoviny.

„Nová generace si je více vědoma, chce s tím něco dělat,“ říká dnes šťastně Meitaka Kendall-Lekka. Mladí obyvatelé Marshallových ostrovů vystupují na mezinárodních konferencích a referují o svých domovských ostrovech (které se v průměru nacházejí jen dva metry nad mořem). Na některých ostrovech je rybolov zakázán a kokosové ořechy se nesmějí jíst, takže lidé jsou závislí na dovážených potravinách nízké kvality.

Také informují o tzv. Runit Dome. Dome (místně nazývaný také „Hrobka“) je 115 metrů široká betonová stavba postavená na ostrově v obydleném (!) atolu Enewetak. Zde bylo uloženo obrovské množství jaderných fragmentů plutonia z neúspěšného jaderného testu a více než 100 000 metrů krychlových radioaktivně kontaminovaných sutin a jaderného odpadu z Nevady. Odpad čeká jen na to, až bude odplaven stoupající hladinou moří způsobenou změnou klimatu v děravém kráteru po bombě.

Naděje na dostatečné odškodnění od USA a omluvu za to, co bylo lidem způsobeno, je pravděpodobně marná. Třetí generace přeživších jaderných testů však nyní doufá, že co nejvíce zemí podepíše Smlouvu o zákazu jaderných zbraní.

Když Lijon Eknilangová v roce 2004 navštívila Německo, řekla nám, že bychom se měli „poučit ze své bolesti“. Musíme udělat vše, co je v našich silách, abychom ze světa odstranili jaderné zbraně.

Informace o autorovi: Ingrid Schilsky z Pacific Network vedla jako nezávislá rozhlasová novinářka v letech 1985 až 1990 rozhovory s lidmi, kteří přežili jaderné testy na různých tichomořských ostrovech, a stále je v kontaktu s příslušníky následujících generací.

PROTESTY PROTI ARMÁDNÍM DNŮM VE VELKÉ BRITÁNII

Na začátku léta se ve městech po celé Velké Británii konal rekordní počet demonstrací a dalších akcí proti Dnu ozbrojených sil. Organizátoři protestů hlásí trojnásobný nárůst ve srovnání s rokem 2024, přičemž se letos konaly na více než padesáti místech demonstrace, pietní shromáždění a stavěly se stánky i informační letáky.

Oslavy Dne ozbrojených sil se konaly po celém Spojeném království 28. června, zahrnující vojenské přehlídky, přelety a přehlídky vojenských vozidel. Tato událost je již dlouho kritizována za nekritické zobrazování ozbrojených sil a válčení.

Letošní akce ke Dni ozbrojených sil zahrnovaly výstavy historických předmětů, čajové dýchánky ve stylu 40. let a přelety letounů Spitfire u příležitosti 80. výročí Dne vítězství v Evropě, a také mnoho aktivit zaměřených na děti, jako například nafukovací hrady a jízdy.

Míroví aktivisté obvinili takové události z „přeznačení militarismu na zábavu“. Tvrdí, že rychle rostoucí protesty odrážejí veřejné pobouření nad podporou izraelských akcí v Gaze a Íránu ze strany Spojeného království a také odpor k prohlubujícímu se militarismu ve Spojeném království v návaznosti na vládní Strategický přezkum obrany, Národní bezpečnostní strategii a obrovské zvýšení vojenských výdajů. Protesty navazují na nedávné protesty No Kings v USA proti přehlídce k 250. výročí americké

inspirativní protesty proti armádním dnům

armády, které vyvolaly podobné obavy ohledně oslavování militarismu a nebezpečné kultury vojenské poslušnosti. Organizátoři No Kings kontaktovali své britské protějšky, aby vyjádřili solidaritu s protesty proti Dni ozbrojených sil.

V rámci příprav na letošní Den ozbrojených sil podpořily organizace Peace Pledge Union (PPU) a ForcesWatch ty, kteří měli v plánu vzdorovat této události. Zaznamenaly prudký nárůst počtu žádostí o materiály. Pohlednice s nápisem „Válka není zábava pro rodiny“ si vyžádalo více než šedesát skupin a jednotlivců po celé zemi, což je třikrát více než loni.

Joe Glenton z organizace ForcesWatch, která zkoumá militarismus a vojenskou etiku, řekl: „Jako veterán si myslím, že by bylo naivní oddělovat Den ozbrojených sil od širšího kontextu. Konkrétně jde o války v Gaze, na Ukrajině a nedávné bombardování Íránu, stejně jako o masivní zvýšení výdajů na obranu a rostoucí militarizaci mnoha aspektů britské společnosti. Je znepokojivé sledovat, jak se události jako Den ozbrojených sil používají k vytváření souhlasu s válkou a militarismem.“

Protesty zesílily dlouhodobou kontroverzi kolem praxe dávat dětem na akcích ke Dni ozbrojených sil do rukou skutečné zbraně, včetně střelných. Jedna z akcí letos umožnila návštěvníkům vylézt do kokpitu vrtulníku, zatímco jiná nabízela workshop pro děti, jak salutovat jako ozbrojené síly.

Zareen Taj z organizace Stop The War, která organizovala odpor ke Dni ozbrojených sil v Cambridge, uvedla: „Vzhledem k hrozným scénám smrti a ničení, kterých jsme svědky na Ukrajině a v Rusku od roku 2014, a genocidě v Gaze od roku 2023, je zcela nevhodné oslavovat vojenskou sílu Spojeného království, když je naše vláda v obou případech spoluvinná.“

Dodala: „Přelet a prohlídka námořní hlídkové lodi našimi ulicemi naprosto neodpovídá skutečnosti, protože vláda navrhla vynaložit více prostředků na válčení za cenu odebrání podpory těm, kteří zoufale potřebují sociální dávky.“

Mírová aktivistka Paula Shawová, která na pietní akci Ženy v černém v Londýně rozdávala materiály s výzvou ke Dni ozbrojených sil, zmínila obavy z eskalace války a militarismu po celém světě: „Jedinými příjemci z rostoucích a nekonečných vojenských výdajů jsou obchodníci se zbraněmi (a ti, kteří mají podíly v těchto společnostech). Válka a ozbrojený konflikt nikdy ničemu nevedou a lidé nakonec musí vyjednávat, dělat kompromisy a dohodnout se na budoucnosti.“

Další protesty byly plánovány v Aldershotu, Birminghamu, Eastbourne, Exeteru, Glasgowu, Guildfordu, Ipswichi, Lancasteru, Leicesteru, Liverpoolu, Plymouthu, Readingu, Wolverhamptonu, Yorku a mnoha dalších místech.

Počet akcí ke Dni ozbrojených sil se od doby před pandemií snížil o 40 % a na jejich organizaci se podílí méně samospráv. Tento trend byl mírovými aktivisty vítán jako pozitivní signál, že celkový zájem o Den ozbrojených sil může klesat.

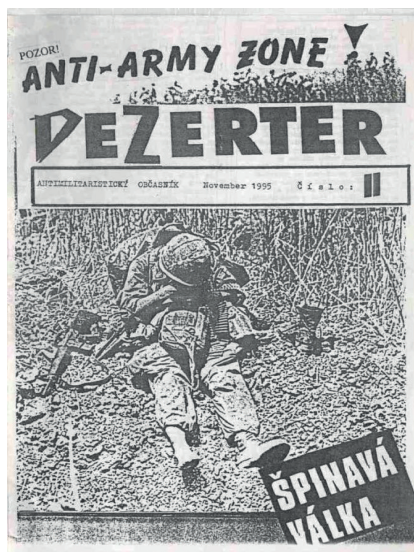
Den ozbrojených sil čelí kritice již od svého vzniku v roce 2009 uprostřed širokého odporu proti válkám v Íráku a Afghánistánu. V roce 2023 se celostátní událost ve Falmouthu vypořádala s mírovým průvodem městem. V Leicesteru nyní městská rada po kampani místních obyvatel zakazuje ozbrojeným silám dovolit dětem manipulovat se zbraněmi.

Uniemírových slibů (PPU) je pacifistická organizace se sídlem ve Spojeném království a členem organizace War Resisters' International. PPU propaguje pacifismus od roku 1934 ve spolupráci s dalšími pacifisty po celém světě.

ForcesWatch je organizace se sídlem ve Spojeném království, která se věnuje vyšetřování militarizace, vojenské etiky a problémů s lidskými právy. ForcesWatch odhaluje a zpochybňuje neetické praktiky náboru do armády, problémy týkající se personálu a veteránů a iniciativy, jejichž cílem je budovat podporu pro válku.

ROZHOVOR S VYDAVATELEM DEZERTÉRA Z 90. LET

1) Na počátku 90. let si vydával stejnojmenný časopis nebo spíše zín „Dezertér“, co tě k tomu přivedlo?

Áno, bol to taký môj individuálny „projekt“, časopis bol robený amatérsky, takpovediac na kolene. Priviedlo ma k tomu moje presvedčenie, ktoré som mal v podstate od detstva, taký až „viscerálny“ či fyziologický vnútorný odpor k armáde ako takej a k povinnej vojenskej službe obzvlášť. Chcel som tieto myšlienky rozšíriť, prípadne dať podobne zmýšľajúcim ľuďom najavo, že v tom nie sú sami.

2) Vydávať časopis na začátku 90. let bylo jistě mnohem obtížnější než dnes. My už máme vlastní laserovou tiskárnu a nejsme ničím obmezení. Přibliž našim čtenářům, co obnášelo vydávat něco podobného před 20 lety? Co vše bylo třeba udělat a jak to bylo náročné?

Časopis som robil bez počítača, teda texty som písal na stroji, prípadne vystrihoval obrázky z iných tlačovín, to sa lepilo na papier, napríklad prehli ste papier A4 na polovicu a z viacerých takýchto dvojhárkov ste poskladali zošitok a na jeho jednotlivé strany ste lepili vystrihnuté texty, čo ste predtým napísali a potom sa to rozmnožovalo xeroxom, za čo moje poďakovanie patrí mojej tete, ktorá mala ku kopírke prístup.

Nepripadalo mi to náročné, bolo to pomerne zaujímavé a tvorivé a mohli ste si tam dať čokoľvek, vlastný článok, niečo prebrať, preklady z iných jazykov, texty piesní, obrázky, čokoľvek čo vám ležalo na srdci.

3) Jaká byla tehdy nálada mezi mladými lidmi k armádě? Pro současnou generaci je to už nepředstavitelné jít se na rok nechat zavřít do vojenských kasáren. Vojenskou službu zrušili u nás i u vás v roce 2008. Co to znamenalo pro vaši generaci, když přišel povolávací rozkaz k odvodu?

Fuj, doteraz mi z tej predstavy je zle! Mne to teda ohromne vadilo, mal som z toho strach a nenávidel som to, že vám takto nejaké vygumované armádne mozgy poslali povolávací rozkaz. Nálady medzi ľuďmi vtedy – vlastne neviem, nemám nejaké štatistické údaje, asi to bolo individuálne, aj podľa toho v akej komunite ste sa pohybovali. Ja som mal pocit, že veľa mladým ľuďom to až tak nevadilo. To mi vadilo tiež, že im to nevadilo a tolerovali to v štýle „jo, taký je život...“, to „sa“ tak robí.... Jasne, že im vadilo, že sú to zabité dva roky či rok, ale zasa kolovala tu taká odporná prapovidka „vojna z teba urobí chlapa“, „kto nebol na vojne, nie je muž“ a podobné voloviny. Mnohí mladí sa tomu snažili vyhnúť cez modrú knižku (oficiálne oslobodenie, vyradenie z armády), neskôr prostredníctvom civilnej služby (poslali vás niekde robiť za žold, napr do nemocnice, knižnice, hocike, kde ste si to buď vy vybavili, alebo vás niekde poslali z vojenskej správy). O veľa odpieračov som nevedel, v 90tych rokoch som vedel asi o jednom zo Starej Turej, ak si dobre pamätám. Ešte jehovisti myslím odpierali vojenskú službu z náboženských dôvodov. To nebol môj prípad, bol som a som čistokrvný ateista.

Na tej vojenskej službe prekitala šikana, vygumovalo to mozog, ničilo emócie a v neposlednom rade vám bolo vštepené, že ste len figurka, krmivo pre kanony, keď bude treba pošlú vás bojovať do armády za záujmy mocných.

Presne odpor k tejto militaristickej filozofii vtelenej do zákonov, mainstreamovej morálky, verejnej mienky atď, presne odpor k tomu ma viedol k vydávaniu toho Dezertéra a k spolupráci s inými skupinami ľudí z alternatívneho spektra.

A aj preto som rád, že Váš časopis existuje, veľmi ma to potešilo. Dnes sa zasa militarizuje vo veľkom, vymývajú mozgy propagandou, do strednej školy, kde pracujem, napríklad chodí časopis Obrana (vydáva ministerstvo obrany SR) a tenhnu sa povaluje na chodbách niekedy...

4) Absolvoval si povinnou vojenskou službu? Občas se objevují hlasy, že by se měla „vojna“ obnovit. Co si o tom myslíš?

Nie, 18 rokov som mal v roku 1994, to sa postupne už uvoľňovalo, bola už možnosť civilnej služby. Ja mám modrú knižku, jedna z mála vecí, na ktoré som zo svojho života veľmi hrdý. Najprv som mal odklad z dôvodu štúdia na VŠ, na tretí pokus sa mi podarilo vybaviť si modrú knižku zo zdravotných dôvodov. Čo ma to stálo námahy... Viete, bol som vtedy taký chudý vegetarián, vážil som málo, snažil som sa preto cielene schudnúť čo najviac pred odvodmi, dotiahol som to na 46 kg!!! Všetky anorektičky by mi závideli! Potom v kombinácii s astmou sa podarilo, že ma vyradili z evidencie brancov.

Pokiaľ ide o tie hlasy, že by sa branná povinnosť či povinná vojenská služba mala obnoviť, som radikálne proti. Na málo vecí mám úplne radikálne vyhrtený názor, ale na toto áno, som totálne proti. Podporujeme všetkých odpieračov vojenskej služby zo všetkých síl a z celého srdca!

5) Jaká je dnes situace na Slovensku? Mluví se o obnovení povinné vojny v souvislosti s válkou na Ukrajině?

Našťastie moc nie. Súčasná vláda aspoň na úrovni rétoriky nie je až tak posadnutá vojnou. Ale inak je to podobné ako u vás v ČR alebo inde v Európe. Aspoň myslím. Slovensko je v NATO aj EU.

BENEFIČNÍ ANTIMILITARISTICKÝ MERCH NA PODPORU DEZERTÉRA

objednávej na: dezert@riseup.net

NÁŠIVKA 50 Kč

TAŠKA 150 Kč

VLAJKA 150 Kč

TRIČKO 200 Kč

PLACKA
25/30/40 Kč

I keď súčasná vláda je menej posadnutá vojnou až do posledného Ukrajinca. Tú povinnú vojenskú službu moc nevyťahujú. Majú nejaké programy na motiváciu mladých, aby šli do armády alebo do čohosi ako aktív ne zálohy, ale na báze dobrovoľnosti. Nemám úplne presné informácie, väčšinou len čo zachytím v médiach a na Internetu.

6) Jaké jsou nálady mezi lidmi na Slovensku ohledně války na Ukrajině? V Čechách se společnost dost polarizovala, ale stále více lidí nesouhlasí s vojenskou pomocí a válečnou retorikou současné vlády.

Je to tu asi podobné ako u vás. Záleží aj od regiónu, aj od komunity, kde sa pohybujete. Ja žijem v Bratislave, to je taká proamerická prokapitalistická bublina. Tu tipujem, že veľa ľudí by najradšej hodilo na Rusko demokratické atómové bomby. Mainstream v médiach tu máme asi podobný ako u vás či v Bruseli či inde. Vojna je mier. Otroctvo je sloboda. Nevedomosť je poznanie. 2 plus 2 je 5,7. Orwellove poučky sú stále platné.

Spoločnosť je tu tiež silne polarizovaná. Poznáam ľudí z oboch názorových táborov. Našťastie nie vždy to rozbieja vzťahy, ale často áno.

Mimochodom, ako sa často hovoria vzletné frázy o demokracii, málokomu dochádza, že demokracia sa vždy krásne znášala s otroctvom, porovnaj antickú demokraciu v Grécii, neskôr americkú demokraciu a podobne.

7) Summit NATO schválil zvýšenie výdajů na zbrojení za v členství NATO na 5% HDP, co v Česku znamená 20% státního rozpočtu, na Slovensku to bude obdobná částka. Co si o tom myslíš? Slovinsko už ohlásilo, že vyhlásí referendum o setrvání země v NATO. Je to cesta?

Ja osobne som proti zvyšovaniu výdavkov na zbrojenie a som aj proti členstvu v NATO a proti existencii tej organizácie. Tak, a teraz čakám, že celá Bratislava na mňa hodí mierovú atómovú bombu slobody a demokracie!

Ale zasa či už sme v NATO alebo nie, ten militarizmus žiaľ bude vždy prevltať. Je to asi taký všeludský fenomén, hlavne nositelia moci tu majú radi a majú účinné metódy propagandy a ovplyvňovania verejnej mienky. Stačí účinne aktivovať evolučne zakódovaný model „My a Oni, Us and Them Mentality“.

Tu v súvislosti s tým zvyšovaním nákladov na zbrojenie som v médiach zachytil, že sa to snažia predať verejnosti tým, že pôjde o peniaze tzv. duálneho využitia, napríklad, že tam môže spadať vybudovanie nemocnice (vojenská nemocnica), ciest (to treba tiež v prípade vojny), bazén ako protipožiarna nádrž a podobne. Keby to šlo aspoň takto obísť, bolo by to lepšie, ale ktovie ako to nakoniec zrealizujú.

8) Děkuje se za rozhovor. Chtěl by si něco vzkázat našim čtenářům?

Držte sa, myslíte, cítite autenticky. Neverte armádam a ich firmám a propagande. Nikdy nevstúpte do armády, nikdy nechodte do vojny. Podporujte odpieračov vojenskej služby, podporujte antimilitarizmus. Nesadnite na lep „lovcum našich duší a mozku, lovcum, čo z tebe udelajú trosku, lovcum s placatými čepicami!“ Všetko dobré prajem čitateľom a redakcii ďakujem za rozhovor a za to, čo robíte. Ste super!!

ROZHOVOR S MAĎARSKÝM DEZERTÉREM

1) Obdobně jako v Česku, také v Maďarsku byla do roku 2004 povinná vojenská služba. Když ti přišel povolávací rozkaz do armády, co jsi udělal?

Když mě v roce 1996 chtěli odvést do armády, v Maďarsku platila povinná vojenská služba. Existovaly antimilitaristické organizace jako Alba Circle, ale ty mi nemohly pomoci. Důstojník, pridelený k odvodu branců řekl, že budu v Kalocse ríditi tank a že môj protest neprijme. Odpovedel jsem, že je to v pořádku. Jsem anarchista. Pokud mi dají zbraň, zabiju tolik důstojníků, kolik jen budu moci. Okamžitě mi zrušili rozkaz k odvodu a na registrační kartu mi napsali, že nebudu odveden ani v případě války.

2) To jsi se „vojenskými pány“ moc nemazlil. Jejich vyděšené výrazy si dokážeš živě představit. Určíte za takovou „drzost“ musel přijít trest? Kolik ti vyměřili?

Jako trest mi bylo nařízeno pracovat 18 měsíců v nemocnici za stejnou částku, jako bych měl vojenský plat. Po roce jsem to odmítl.

3) Co následovalo po odmítnutí civilní služby?

Policie a vojenská prokuratura mě proto pět let pronásledovaly za dezerci. Kdyby mě tehdy chytili, dostal bych šestiletý trest odnětí svobody. Hrozba byla vysoká, protože o dezerci rozhoduje také vojenský soud. V Maďarsku to znamená troj-

násobek trestu, který může v podobném případě uložit civilní soud. Takže jsi se musel schovávat před policií. To ukazuje, jak pevné bylo tvoje antimilitaristické přesvědčení. Jak jsi to dokázal, se tak dlouho ukrývat?

Bydlel jsem s přáteli. Každý týden jsem měnil bydliště. Nesměl jsem legálně pracovat. Živil jsem se z příležitostných prací, žebroty a samozřejmě z pomoci přátel.

Ted' už se schovávat nemusíš? Jak dlouho trvá než se trest promlčí?

Ano, nemusím. Platnost vyprší po pěti letech.

Co by jsi vzkázal dnešním nejen mladým lidem?

Je velmi těžké odolat militarismu, který je systematicky šířen a systematicky budován. A nacionalismus a militarismus sílí, protože planoucí oheň ghulů se šíří. Prezентují jako hrdinství a vítězství to, co je jen kletbou a prokletím. Proto nikdy nebudeme mlčet.

Náš nepřítel není nepřítel, který pracuje stejně tvrdě a dře pro svůj denní chléb. Náš nepřítel je ten, kvůli komu musíme každý den žít v bídě a apatii. Z historie víme, že je nemožné zabránit velkým válkám, protože jsou ekonomickou nutností pro vládnoucí třídu. To je obrovský zisk pro bohaté. A zde musíme jednat, pokud to chceme vytvořit (mír). Musíme odebrat kyslík zisku. Masové a generální stávky mohou zastavit krveprolití. Ale je třeba požadovat více! To (válka) se už nikdy nesmí stát! Proto je boj proti militarismu neoddelitelný od revoluční třídní války. Všechno ostatní je iluze.

Děkujeme za krátký rozhovor, ještě něco na závěr?

Neváhejte se o tento příběh podělit na stránkách vašeho časopisu Dezertér. Možná inspiruje ostatní.

PŘILÍŠ MNOHO VÁLEK, NEŽ ABY SI JEJICH NĚKDO VŠÍMAL

Vyčerpání soucitem je nahrazováno stresem a traumatem, protože lidé již nedokážou snášet soustředění se na tolik utrpení a potenciálního strachu. Při všech těch válečných konfliktech kolem nás máme pocit, že nejsme jen svědky děsivých věcí v životech jiných, ale také budoucnosti, která nás čeká a každým dnem a každou zprávou se přibližuje. Raději si všímáme, že jsme nevyměnili záclony, když nám granát prorazí naše vlastní okno.

Přecházíme od pasivního pozorovatele k aktivnímu očekávajícímu? Více než polovina jaderných mocností světa, šest zemí: Rusko, Severní Korea, Izrael, nedávno Pákistán a Indie a nyní i USA, se vydaly na bojiště.

Trumpův útok na iránská jaderná zařízení změnil pravidla diplomatické hry, možná až do bodu, odkud není návratu. Předznamenán překvapivým útokem Izraele pod rouškou blízkých se jednání mezi USA a Íránem, druhý „Pearl Harbor“ USA, který prolomil falešnou jistotu dvoutýdenního okna pro Írán k přehodnocení jeho pozice, nás všechny uvedl na exponenciální cestu k vojenské destrukci.

Tato lekce nebude zapomenuta v Číně, která utrpěla největší ztráty na životech v důsledku válek imperiálního Japonska ve 20. století, jejichž předzvěsti byly překvapivé útoky na Port Arthur a Pearl Harbour. Trumpova nová IED – improvizovaná výbušná diplomacie – hrozí vyvolat výbuch v tichomořské oblasti v souvislosti s boji o Tchaj-wan a strategické námořní trasy.

Ruské strategové si povšimli, že „... na taktické úrovni má konflikt mezi Íránem a Izraelem pro Rusko své výhody“, mezi něž patří „vyšší ceny ropy na světových trzích a odvedení pozornosti od ruské války na Ukrajině“ (Moskovsky Komsomolets).

Hospodářský deník Kommersant pokračoval: „Jakékoli eskalace na Blízkém východě odvádí pozornost od Ukrajiny a mění priority západní vojenské pomoci,“ a dodal neuvěřitelně: „Rusko by mohlo... hrát roli nestranného arbitra a pomoci, pokud ne vyřeší krizi, tak alespoň zmírnit její eskalaci.“! Možná realističtější naopak lituje, že „...nebylo schopno zabránit masivnímu útoku Izraele na zemi, s níž Rusko před pěti měsíci podepsalo komplexní dohodu o strategickém partnerství.“ Tato skutečnost neunikne ani Číně.

Nevyšlovená jednoduchost je – pokud chceš válku, připrav se na válku! Na domácí frontě je „připraveni k boji a oděni do brnění...“ ozvěnou George Washingtonova dnes všudypřítomného militaristického sloganu „mír skrze sílu“ v labouristické vládě. Či mír, či síla?

Na konci 15. století, v době zrodu evropského koloniálního expanzionismu, italský vojenský velitel maršál Trivulzio vyjádřil vojenskou poučku pro následujících 500 let: „K vedení války jsou nutné tři věci: peníze, peníze a ještě více peněz.“

Očekávejte další úsporná opatření a vnitřní konflikt proti nepřátelům uvnitř, nejen proti odborům, ale také proti politicky předurčeným skupinám, jako je Palestine Action. Již nyní se zhoršuje postavení lidí se zdravotním postižením, genderovou dysforií, sociálních a ekologických disidentů všeho druhu a omezují se jejich práva.

Vzhledem k tomu, že připravujeme vojenské základny pro migranty (autor má na mysli jejich uvěznění jako potenciálního vnitřního nepřítele, pozn. red. Dezertéra) nebo severoamerické jaderné zbraně, bude tento hon na nepřítele narůstat. To měkké fašistické echo rozumu, „Pokud nemáte co skrývat, nemáte se čeho bát“, je „arbeit macht frei“ naší doby.

V éře Trumpa, populismu a fašismu nikdy nebyla tato fráze děsivější. Uvedli jste někdy svou genderovou identitu, sexuální preference nebo politickou příslušnost v oficiálních dokumentech nebo na sociálních médiích? Časy se mění. Tolerance byla vždy zákeřnou formou útlaču a připravila půdu pro přímé represe, které přijdou.

Pokrytectví – návrat k tradičním hodnotám.

Zatímco izraelský stát si svým masakrováním Palestinců způsobil pravděpodobně největší škodu na vlastní reputaci, jakou si národ v moderní době mohl způsobit, navzdory vlastní zkušenosti s genocidou, jeho dvojí metr se vyrovná jedné z největších pokryteckých válečných praktik iránské teokratické diktatury, která odsuzuje smrt civilistů jako válečný zločin a porušení pravidel!

Ne proto, že smrt civilistů nebo kohokoli jiného ve válce není odporná, ale proto, že pokud nikdo předtím nevymyslel pojem „válečný zločin“, iránský režim jim během své téměř padesátileté existence dal dostatek důvodů a příležitostí k tomu, aby tento výraz vymysleli. Ti, kteří jsou nyní liberálními stoupenci považováni za „dobré hochy“ – zastánci „některých (všech?) válek před třídínní válkou“, ti, kteří by ve fundamentalistické diktatuře jako první skončili u zdi, se rozhodli ignorovat její generace trávající zvěrstva.

Možná méně známé než stavění pomyslných zdí proti homosexuálům, kamenování žen za porušení náboženských pravidel a provozování masových mučičích center je masové vraždění dlouhodobě zadržovaných politických vězňů. V roce 1988 bylo ve více než 30 městech po celé zemi 30 000 politických vězňů, z nichž mnozí byli ve vazbě již několik let, vyvedeno ven a zavražděno islámským režimem, božskými strážci islámského fanatismu.

napsal Dreyfus z AnarCom Network

Navzdory tomu se trockisté a stalinisté – dvě strany téže mince – druzí a vyzývají „levici“, aby podpořila Írán a porazila Izrael a USA. Tento postoj, nazývaný „revoluční obranný postoj“, je povinným protidělnickým postojem levice kapitalistického politického aparátu, který se staví na stranu buržoazie. Nabízí nám pouze alternativní imperialistický tábor, za který můžeme zemřít.

I když se takové krize zdají být šokující novinkou na našem prahu, uděláme lépe, když uposlechneme vlastenecké výzvy k uctění památky 70 milionů obětí poslední obrovské imperialistické reznice. Starší generace, stále žijící mezi námi, si to dobře pamatuje.

Jak nedávno poznamenal veterán z barmského tažení: „Nejsem tu, abych oslavoval, ale abych vzpomínal. Největším zločinem je válka sama. Kdyby nebyla válka, nebyly by ani válečné zločiny.“

Když spolu s ostatními říkáme „Žádná válka kromě třídní války“, je to prosba o přežití. Všude se nezadržitelně valí tsunami globálního konfliktu směrem k poslední velké imperialistické globální konfrontaci, která nás jako druh vyhladí. Kurzy pro firmy o tom, jak přežít, nebo plány na oživení otcovy armády a roznášení letáků do všech domácností jsou zesměšňováním hrobů, které nám kopou.

Pouze třída pracujících, která vytváří veškeré bohatství a která nemá žádné společné zájmy s těmi, kdo kradou bohatství, které vytváříme, může této válce buď zabránit, nebo spolu s ní zahynout. Válka nebo revoluce! Když říkáme „Žádná válka kromě třídní války“, je to výzva k boji za osvobození nás samotných, pracujících, tedy drtivé většiny, proti existenčním zločinům kapitálu a vládnoucí třídy, té malé parazitické menšiny.

**NO WAR
BUT THE
CLASS
WAR!
FIGHT THE RICH
NOT THEIR WARS**

PUŠTOŠIVÁ CESTA USA K POVÁLEČNÉ GLOBÁLNÍ DOMINANCI

Daniel Veselý

Druhá světová válka představovala zásadní zlom v mezinárodních vztazích s dalekosáhlými důsledky pro následující dekády, kdy se Spojené státy z významné regionální velmoci mající kontrolu nad západní polokoulí staly velmocí globální. Zatímco Evropu a další části světa, především hospodářské systémy jednotlivých zemí, zpusťošil dosud nevídaný světový konflikt, teritorium Spojených států zůstalo nedotčeno válečnými běsy, ekonomickým a demografickým strádáním. V průběhu druhé světové války americkou ekonomikou podpírala a posilovala série státních ekonomických intervencí v podobě vojenského keynesiánsství a projektů nového údelu.

Lze proto přesvědčivě konstatovat, že Spojené státy během druhé světové války dosáhly na globální úrovni ohromné politické a zároveň ekonomické moci, již bylo zapotřebí vytvořit pevný řád. Poválečná globální politická a ekonomická moc Spojených států stála na několika pilířích. Pravidla pro budování poválečných ekonomických vztahů diktoval Brettonwoodský systém, který výrazně protežoval postavení amerického dolaru jako globální rezervní měny, a tím pádem i pozici předních amerických korporací a investorů. Na rekonstrukci mezinárodního peněžního systému a poskytování půjček a grantů nízké a středně příjmových zemí dohlížely později nechvalně známé instituce Mezinárodní měnový fond (MMF) a Světová banka (SB).

Brettonwoodská éra symbolicky uzavírá jednu kapitolu. Velká Británie předává pomyslné žezlo světové finanční moci do rukou Spojených států, jelikož vytvoření multilaterálních mezinárodních institucí, jako jsou MMF, Světová banka a OSN se zrodilo z americké síly, a nikoliv slabosti. USA se ocitly v postavení nejmocnější země, aby v rámci brettonwoodského procesu vnucovaly svou vůli ostatním, včetně často zoufalé Británie. Tato skutečnost pro Spojené království představovala ohromnou ránu téměř srovnatelnou s válečnými útrapami, jak hořce poznamenal jeden z čelných představitelů Bank of England (16).

Američtí plánovači a političtí stratégové z Výboru pro zahraniční záležitosti a ministerstva zahraničí už během druhé světové války koncipovali dlouhodobou strategii na potenciální ovládnutí a správu celých regionů v rámci Washingtonem realizované globální politické a ekonomické dominance, jejíž udržování a působení částečně komplikoval Sovětský svaz s mnohem menší sférou vlivu a zásadními ekonomickými a demografickými problémy v důsledku rozsáhlé válečné destrukce. Nicméně hluboce internalizovanou představu rovnocenného soupeření Spojených států a Sovětského svazu v průběhu studené války nahloďává příkladně fakt, že Spojené státy

vyšly z války na rozdíl od SSSR značně hospodářsky posíleny a aspirovaly na jedinou globální supervelmoc kontrolující nejrozsáhlejší naleziště světového nerostného bohatství.

Trumanova doktrína zformulovaná americkou administrativou v roce 1947 (17) apelovala na zastavení vlivu sovětského bloku i tam, kde neexistoval, například v průběhu řecké občanské války, s níž neměl Stalinův Sovětský svaz nic společného. Zadržování komunistického vlivu v západní Evropě v praxi charakterizovaly subverzní aktivity CIA prováděné s cílem neutralizovat "komunistickou hrozbu" v Itálii, Řecku, Turecku, Francii (18), dokonce i v komunistické Albánii, a to prostřednictvím psychologické války (19), podporou antikomunistických milic, jakož i v kooperaci s pravicovými teroristy. (20) Evropa vybudovaná na obnoveném německém průmyslu a masivních investicích a taktéž restartovaná japonská ekonomika se měly stát opěrnými body politické a ekonomické dominance Bílého domu.

Spojené státy po ukončení druhé světové války slovy ředitele plánovacího štábu při tvorbě politik na ministerstvu zahraničí George F. Kennana v roce 1948 tvořily 6,3 procenta světové populace a disponovaly „polovinou světového bohatství“ (21). Měl být aplikován „takový model vztahů“, který by Washingtonu „umožnil tento rozdíl udržet“, jak v tomtéž projevu navrhoval Kennan. Podle něj bylo při prosazování amerických národních zájmů (tedy i ekonomických zájmů) a bezpečnosti v Asii nezbytné zavrhnout „veškerou sentimentalitu a bdělé snění“, zatímco by Washington neměl ztrácet čas hovorem o „nereálných cílech, jako jsou lidská práva, zvyšování životní úrovně a demokratizační procesy“ v tamních společnostech a zemích, kde se nacházely klíčové suroviny pro pohon a obohacení ekonomiky USA, zejména v režii amerických korporací a investorů.

Americkou národní bezpečnost měl doprovázet ničím nerušený přístup amerických byznysových kruhů k energetickým zdrojům zejména na asijském kontinentu; primárně hovoříme o ovládnutí ropného průmyslu (22). Poválečné agresivní kroky a intervence amerických vlád v některých regionech a zemích v Asii k emancipaci místních populací a jejich rostoucích národnostních ambicích a úsilí o jejich realizaci logicky nevedly, ba právě naopak, jak v tragických obrazech ilustruje příklad za příkladem. Naopak zcela legitimní snahy zemí, národů, politických a lidových těles a organizací o sebeurčení a vzetí správy věcí nad zemí do vlastních rukou představovaly v očích washingtonského politického a ekonomického aparátu překážku pro globální kontrolu nad rozsáhlými nalezišti surovin a nerostů, trhy a obchodní trasami, klíčovými pro chod americké ekonomiky. Ačkoli Kennan jedním dechem tvrdil, že USA

by ve své zahraničně-politické orientaci měly zachovat značnou zdrženlivost vůči Dálnému východu, zároveň dodal, že americký vliv v této oblasti bude primárně prosazován „vojenskými a ekonomickými prostředky“. A to zcela očividně platilo nejen pro asijský region, ale i pro celou Latinskou Ameriku a domény ovládané Washingtonem obecně.

Spojené státy po dobu tří let od konce 2. světové války okupovaly jižní polovinu Korejského poloostrova, aby zde ustanovily a podporovaly extrémně násilnou diktaturu, která v té době v brutálně zdaleka překonala severokorejský režim. Americký historik zabývající se východní Asií Bruce Cumings uvádí, že počet obětí politického násilí v Jižní Koreji spáchaného buďto jihokorejským režimem nebo okupačními americkými silami před i po vypuknutí korejské války mohl dosáhnout několika stovek tisíců (23). Cumings rovněž zmapoval masivní destrukci severokorejských měst zuřivě bombardovaných americkým letectvem, a neváhal označit tuto strategii totální války za genocidu (24).

V Indočíně Washington zprvu podporoval francouzské kolonizátory během první války v Indočíně, aby se posléze ujal hlavní úlohy při potírání vietnamského národně-osvobozenického boje, a to prostřednictvím totální války proti převážně bezbranné populaci Jižního a později i Severního Vietnamu. Druhá válka v Indočíně, která nakonec ničivě postihla také Laos a Kambodžu, si vyžádala miliony lidských životů a rozsáhlou devastaci celých oblastí, kdy americké bombardéry a letouny jen na Vietnam svrhly pět milionů tun bomb (25) a rozprášily desítky milionů litrů herbicidů a defoliantů, což vedlo k rozsáhlé ekologické devastaci a ekodidě. Verdikt nezávislého soudu, u jehož vzniku stál filosof Bertrand Russell, jednomyslně obvinil Spojené státy ze spáchání genocidy proti vietnamskému lidu (26). Zběsilé Nixonovo a Kissingerovo bombardování Kambodži v první polovině 70. let poskytl psychologickou vzpruhu dezorientovaným partyzánům v Kambodži a vytvořilo ohromný rezervoár rekrutů do řad Rudých Khmérů (27), kteří se nakonec na Kambodžanech dopustili (auto)genocidy. Prakticky v tutéž dobu spolehlivý washingtonský klient v Jakartě generál Suharto se zásadní diplomatickou a vojenskou podporou USA (28) decimoval Východní Timor do takové míry, že indonéské síly mohly připravit o život až čtvrtinu východotimorské populace, tedy procentuálně nesou zodpovědnost za zhruba tolik mrtvých (29), kolik v Kambodži způsobila vražedná pole Rudých Khmérů.

Spojené státy podporovaly Suhartovo krvavé tažení k moci v Indonésii na přelomu let 1965 a 1966 (30), kde se po decimaci zdejší komunistické strany, těšící se podpoře chudých bezzemků, a masakrech nevinných osob (31), rozhostilo ideální klima pro americké investory (32). Tajná zpráva CIA, jež se na realizaci Suhartovy genocidy sama podílela, uvádí, že indonéské masakry, které si vyžádaly půl milionu, milion či až dokonce dva miliony obětí (33), jsou v téže váhové kategorii jako nejhorší zločiny 20. století: sovětské čistky v 30. letech, nacistické masové vraždy a maoistické krveprolití v Číně (34).

Kennanův strategický koncept plánování poválečné americké zahraniční politiky z února 1948 prosazující udržování americké dominance ve východní Asii "vojenskými a ekonomickými prostředky" byl nakonec Spojenými státy realizován ve Vietnamu, Laosu, Kambodži, Indonésii a ve Východním Timoru do drastických detailů, a to za obrovskou cenu likvidace masových lokálních hnutí opírajících se o širokou společenskou podporu a zabíjení či vyhlazování nevinných civilistů, třeba s pomocí eskader smrti a manuálů CIA schvalujících mučení a popravy (35). Americké bombardování, přímé agrese, podpora despotů a utajované intervence mohly jen v těchto pěti asijských zemích zanechat okolo šesti nebo sedmi milionů zavražděných a mrtvých, převážně civilistů. Americké administrativy v poválečné době četnými způsoby podporovaly diktátorské a tyranské režimy a prováděly agresivní vměšování do interních záležitostí dalších asijských zemí. Zvláštní kapitolou je pak americká role v puči roku 1953 v Íránu se všemi negativními konsekvencemi a speciální pouto mezi USA a Izraelem.

Úloha Latinské Ameriky pro imperiální potřeby Spojených států byla vytyčena již dlouhou dobu před vypuknutím druhé světové války: její základní kámen byl položen již v Monroeově doktríně v roce 1823, která měla evropské velmoci odrazovat od potenciální infiltrace a intervence na "zadní dvorek" USA. Latinskoamerická hnutí, národy a státy taktéž nebyly v poválečné éře ušetřeny systematických destruktivních amerických intervencí, násilných změn režimů, vměšování se do voleb, subverzních aktivit či vydržování kleptokratických tyranů, když zkřížily cestu americkým vládám, zájmům velkého amerického byznysu a s ním spřízněných investorů a akcionářů. Spojené státy v poválečné éře pohlížely na latinskoamerické státy především jako na vítané zdroje surovin a trhy pro americké zboží. Ekonomické dopady vyplývající z těchto asymetrických obchodních vazeb uvrhly Latinskou Ameriku do ještě větší bída. Washington stál na straně nejrepresivnějších složek latinskoamerické společnosti, na straně armády a oligarchie (36). Tyto mocenské frakce, často tvořené největšími vlastníky půdy v každé zemi, těžily z americké poptávky po zemědělských produktech a měly rovněž zájem na tom, aby se zabránilo reformám, příkladně prosazení pozemkových reforem a spravedlivé redistribuce vytvořeného bohatství v rámci nezadatelných práv národů a států rozhodovat si o svém osudu bez toxického vměšování a intervencí regionální velmoci.

Leitmotivem americké politické strategie v Latinské Americe byla už od konce přelomu století snaha o udržení statu quo, tedy o udržení tradiční nadvlády těchto lokálních elit nad místními obyvateli, a to prostřednictvím násilných převratů, přímých intervencí a podporou vojenských junt a pravicových autoritářských režimů, kdykoli hrozilo nebezpečí lidových a rolnických revolucí, politického vzestupu levicových lídrů nebo odhodlaného úsilí celých společenských segmentů o přeměnu tamních společností k jejich vlastnímu obrazu. Američany iniciované vojenské intervence, puče a vydržování tyranských pravicových diktátorů v Latinské Americe byly vedeny tvrdou rukou nejen proti znárodnovacím kampaním a pozemkovým reformám - rámcovaným Washingtonem jako komunistická hrozba - ale i proti katolické církvi, místní inteligenci, odborům, rolnickým družstvům, studentům a sociálně-demokratickým reformistům.

Nafukovaný strach z "komunistické hrozby", ohrožené zájmy nadnárodní korporace a populární úspěch Arbenzových reforem v Guatemale by mohly inspirovat státy a grassroots hnutí kdekoli jinde na světě. Proto se Eisenhowerova vláda rozhodla Arbenze svrhnout, aby Guatemalou nakonec zachvátila občanská válka, která kulminovala na začátku 80. let, kdy vládnoucí junta s různou podporou Reaganova Bílého domu páchala zvěrstva dosahující genocidních proporcí (37). A "zabíjení naděje" (38) na sebeurčení v Guatemale představovalo pouze neblahou předzvěst hrůz, jež se pod taktovkou washingtonského mocenského aparátu odehrávají na Kubě, v Kolumbii, Dominikánské republice, Chile, Salvadoru, Nikaragui apod. Seznam je dlouhý.

Ani africký kontinent nezůstal stranou zájmu amerických plánovačů, přestože jeho přírodní bohatství bylo tradičně exploatováno evropskými koloniálními mocnostmi. Nyní by africké nerostné suroviny mohly být opět využity ve prospěch obnovy Evropy po katastrofální válce, bez ohledu na katastrofální dopady na ekonomickou soběstačnost a prosperitu lokálních populací. Na začátku 60. let poklidný status quo v Africe narušil charismatický nacionalistický a panafrický lídr Patrice Lumumba v na nerosty oplývajícím Kongu. Lumumba chtěl vést nezávislou politiku a stát mimo ideologický moskvyjský spor mezi Spojenými státy a Sovětským svazem. Lumumba upadl v nemilost a nakonec byl dopaden a zlikvidován a otěží moci se v pro Washington strategicky důležitém Kongu chopil Bílý domem podporovaný kleptokrat Mobutu Seko (39).

V této knize se pokusím na mnoha konkrétních příkladech do detailů zdokumentovat lživou podstatu všeobecně panujícího narativu, podle nějž Spojené státy za studené války primárně podporovaly boj národů a lidových hnutí za sebeurčení - a

pokud se snad dopustily chyb, či dokonce bezpráví - omlouvá je dějinný kontext studené války. Tato výsada v první řadě neplatila pro obyvatele a národy asijského a latinskoamerického kontinentu, kde se Bílým domem podporované válečné mašinérie, tyranské režimy, převraty, proxy války a násilné subverze nejednou střetly s odhodlaným občanským odporem.

Sovětský svaz se v tomto období až do osudové chyby v roce 1979, kdy provedl invazi do Afghánistánu, soustředil výhradně na trestné vojenské výpravy ve svých východě a středoevropských satelitech a často poskytoval pomoc obětem Američany vedených a iniciovaných útoků, avšak USA jakýkoliv pokus o narušení poválečného mocenského statu quo ve sféře svého vlivu trestaly masivním bombardováním a chemickou válkou, přímými invazemi, podporou násilných pučů, konfliktů v zastoupení, vydržováním zločinných despotů po celém světě a enormním ekonomickým nátlakem.

Z oficiálních dokumentů a na základě veřejných prohlášení předních amerických představitelů jasně vyplývají obrovské obavy z demokratických procesů (40), kdy se v ohrožení ocitlo výsadní postavení USA v té které zemi. V žargonu Bílého domu, příkladně slovy Henryho Kissingera o Chile, se jednalo o "virus, který by mohl nakazit ostatní - a to až v Itálii" (41) kvůli "nezodpovědnosti tamních obyvatel"; v realu v pozitivním smyslu samozřejmě, neboť se vlády ujímali populární lídři a masová hnutí těšící se u lokálních populací všeobecné podpoře. Bylo zapotřebí utnout šíření kacířské Castrovy myšlenky o "brání věcí do svých vlastních rukou", jak v roce 1961 vystihl kubánský efekt zvláštní asistent prezidenta Kennedyho Arthur Schlesinger, který zároveň varoval před atraktivitou komunismu v západní hemisféře jako "ventilu společenské zášti a také rychlou a spolehlivou cestou ke společenské modernizaci" (42). Další z tragických událostí, mezi něž patří Američany podporované politické vraždy v Jižní Koreji (43), indonéské politické masakry (44) či genocida ve Východním Timoru (45), jsou však do dnešních dní obestřeny tajemstvím a nezájmem, jak bychom v žádném případě nečekali u zločinů našich oficiálních nepřátel. Nevalné povědomí o těchto a dalších nepřehledných kapitolách dějin 2. poloviny 20. století a otřesné role amerických vlád v těchto tragédiích potvrzuje dlouhé dekády prosazovaný proamerický bias v západních společenských kruzích.

Rozbíjí se tak pracně vytvářený mytologický obraz Spojených států jako spasitele jednotlivých zemí před expanzivním sovětským komunismem, jakožto i falešné dogma o benigním a blahosklonném přístupu USA vůči poválečným národně-osvobozenecským ambicím a hnutím za sebeurčení po celém světě.

zdroj: z připravované knihy, poznámky naleznete na webu Britských listů

OSLAVUJEME DEZERTÉRY, NE VETERÁNY

Každý rok se na Den válečných veteránů připínají vlčí máky. Symbol těch, kteří byli posláni bojovat a umírat v zájmu mocných. Vlčí mák ale připomíná hroby – připomíná smrt.

My volíme jinou cestu. Neoslavujeme války. Oslavujeme ty, kteří je odmítli.

Dezertéři a odpírači vojenské služby jsou hrdiny života, ne smrti. Nejsou to zrádci, ale ti, kdo zůstali věrní lidskosti. Ti, kdo se odmítli podílet na zabíjení ve válkách, které nejsou naše.

Každý dezertér nás přibližuje míru. Každá sedmikráska je vzkaz: Války nejsou naší volbou.

Oslavme život, ne smrt. Oslavme dezertéry. Připni si sedmikrásku – symbol odvahy říct NE válce.

- Můžeš si ji utrhnout na louce.
- Nebo si ji vyrobíš z papíru, látky, nebo nakreslit.
- Sdílej svou fotku se sedmikráskou na sociálních sítích.
- Vysvětluj lidem kolem sebe, proč si ji připínáš.
- Stáhni a šíř naše plakáty a letáky.
- Vyvěs transparent, napiš křídou na chodník: „**BADŠÍ SEDMIKRÁSKU V HELMĚ NEŽ VLČÍ MÁKY NA HROBĚ!**“

MEZINÁRODNÍ VÝZVA: PODPOŘME DEZERTÉRY, NE VÁLKY!

Války nebojují prezidenti, generálové ani zbrojaři. Války bojují obyčejní lidé, posílání zabíjet a umírat kvůli hranicím, ziskům a moci.

Jenže máme na výběr. A někteří už si vybrali: dezertéři, odpírači a ti, kdo řekli NE rozkazům. Nejsou to zrádci – jsou to obránci života.

My, kolektiv antimilitaristického zpravodaje Dezertér, vyzýváme jednotlivce i skupiny po celém světě: připojte se k naší kampani. Neslavme války, slavme dezertéry!

Každá sedmikráska říká: Odmítám za ně zabíjet. Přidej se. Šíř to dál. Jednej.

► Noste symbol dezertérů - sedmikrásku

► Připněte si živou sedmikrásku, nakreslete ji, vyrobte z papíru, látky nebo jako odznak.

► Vyfoťte se se sedmikráskou a sdílejte svou fotku s vlastním vzkazem.

► Používejte hashtagy #DenDezertérů #PodporujiDezertéry #NeVálkám

► Šířte vzkaz dál

► Tiskněte a roznášejte naše plakáty a letáky.

► Malujte transparenty, pište křídou na chodníky vzkazy podpory.

► Mluvte s lidmi kolem sebe – vysvětlujte, proč nosíte sedmikrásku.

► Pořádejte akce

► Promítání filmů, diskuse, kreativní dílny – podle možností ve vašem okolí.

► Spojte se s dalšími antimilitaristickými, feministickými, ekologickými nebo dělnickými skupinami.

► Udělejme z dezercí viditelný odpor – a z odporu slyšitelnou sílu.

SEDMIKRÁSKA SYMBOL DEZERTÉRŮ

Sedmikrásku – lidově zvanou chudobku – jako symbol dezertérů, kteří pocházejí z chudých vrstev pracujícího lidu, jenž odhodil zbraň, odmítl plnit rozkazy a bojovat ve válce, jsme zvolili právě z důvodu, že tato drobná a krásná květina je symbolem obyčejnosti, nenápadného odporu a je květinou „malých“ tj. chudých lidí.

Sedmikráska je nenápadná květina, která roste všude – na lukách, v prasklinách chodníků, mezi koleje a na dalších nehostinných místech. Dezertéři jsou jako tyto květiny. Nejsou to hrdinové z titulních stran novin, plakátů a televizních obrazovek. Jsou to obyčejní lidé, kteří řekli „NE“ – ti, kteří chtějí žít, ne zabíjet a být zabíjeni ve válce! Sedmikráska připomíná, že skutečný odpor může být tichý, civilní a hluboce lidský.

Na první pohled je sedmikráska jemná a křehká. Ale dokáže přežít sekačky, mráz i sucho – veškerou nepřízeň osudu. Stejně jako dezertéři čelí tlaku, násilí, trestům, ale přesto zůstávají – žijí, rostou a unikají systému. Sedmikráska evokuje mírumilovnost a nenásilný protest. Je opakem nenáviděné uniformy a bajonetu. Symbolizuje odmítnutí války ne z pozice zbabělosti, ale z odvahy být věrný životu. Vlčí mák byl militarismem převzat jako symbol padlých vojáků, stát a vlastenci jím oslavují válku. Sedmikráska je alternativou k tomuto „kultu padlých“ za národ a vlast – symbolem těch, kdo nepadli, protože odmítli válčit. Sedmikráska neuctívá smrt, ale ctí život.

Sedmikráska jako symbol odporu je zároveň kritikou militarismu jako patriarchálního systému. Je spojena s dětstvím, péčí matky o své dítě, a vztahy – a tedy s tím, co válka ničí jako první.

Odmítni podporovat militarismus a válku, místo vlčích máků si na znak solidarity s dezertéry připni sedmikrásku. Protože každý dezertér nás přibližuje míru je jim potřeba vyjadřovat podporu morálně i materiálně.

PROČ JSOU MARXISTÉ ANTIMILITARISTÉ?

Antimilitarismus je ústředním pilířem marxistické ideologie, hluboce zakořeněným v jejím chápání třídního boje, kapitalismu a vize beztržní společnosti.

Na první pohled se to může zdát paradoxní, vezmeme-li v úvahu, že některé revoluční hnutí inspirované marxismem se uchýlily k ozbrojenému boji. Nicméně, fundamentální marxistické principy vedou k hlubokému odporu proti válce a militarismu.

Válka jako nástroj kapitalismu a imperialismu

Pro marxisty není válka primárně důsledkem mezistátních sporů nebo odlišných kultur, ale spíše nevyhnutelným produktem kapitalistického systému. Věřící, že kapitalismus, poháněný neustálou potřebou růstu a expanze, vede k imperialismu. Velmocí soutěží o zdroje, trhy a sféry vlivu, což nevyhnutelně vyúsťuje v konflikty. Války jsou tak vnímány jako prostředek k zajištění ekonomických zájmů vládnoucí třídy, nikoli jako prostředek k prosazování zájmů pracujících.

Jak poznamenal Karl Liebknecht: „Kapitalismus je válka; socialismus je mír.“ Tento výrok jasně vystihuje marxistické přesvědčení, že válka je inherentní vlastností kapitalismu. Militarismus – neustálé zbrojení, vojenské cvičení a rozsáhlé vojenské výdaje – je podle marxistů dalším projevem kapitalistické mašinérie. Tyto výdaje odklání zdroj, které by mohly být použity na sociální programy, vzdělání nebo zdravotnictví, a místo toho slouží k výrobě zbraní a k udržování moci dominantních tříd.

Rosa Luxemburg v tomto kontextu kritizovala válečné nadšení a podstatu konfliktu: „Dělostřelecká masová jatka naložená do vlaků v srpnu a září hnije na bitevních polích Belgie, Vogéz a Mazurských jezer, kde zisky rostou jako plevel.“ Tím zdůrazňuje, že za válkou stojí především ekonomické zájmy a že pro pracující je válka jen masové vraždění.

Třídní boj a solidarita proletariátu

Ústřední koncept marxismu je třídní boj mezi buržoazií (vládnoucí třídou, která vlastní výrobní prostředky) a proletariátem (dělnickou třídou). Marx a Engels prosazovali ideu, že dělníci „nemají co ztratit, jen své okovy“. V kontextu války to znamená, že dělníci všech zemí by měli mít společné zájmy, a to bez ohledu na státní hranice. Války jsou vnímány jako tragédie, kdy jsou dělníci jedné země posíláni, aby zabíjeli dělníky druhé země, zatímco skuteční prospěšní jsou ti, kdo drží moc a kapitál. Marxistická vize je postavená na mezinárodní solidaritě proletariátu.

Válka je proto považována za nástroj, který rozděluje dělnickou třídu a brání jejímu sjednocení v boji proti společnému nepříteli – kapitalistickému útlačku.

Antiválečné demonstrace a hnutí vedené socialisty v průběhu historie často zdůrazňovaly tuto nadnárodní jednotu.

Karl Marx v komunistickém Manifestu výslovně uvádí: „Národní rozdíly a antagonismy mezi národy denně více a více mizí vlivem rozvoje buržoazie, volného obchodu, světového trhu, jednotnosti způsobu výroby a jí odpovídajících životních podmínek. Nadvláda proletariátu je ještě urychlí. Sjednocená akce, alespoň v předních civilizovaných zemích, je jednou z prvních podmínek osvobození proletariátu.“ Tento citát přímo odkazuje na potlačování národních rozdílů ve prospěch globální solidarity dělnické třídy.

Karl Liebknecht v roce 1915, když jako jediný poslanec v Reichstagu hlasoval proti válečným úvěrům, zvolal: „Hlavní nepřítel je doma!“ Tímto heslem vyzýval k tomu, aby se dělníci soustředili na boj proti své vlastní vládnoucí třídě, nikoli na válku proti zahraničním dělníkům. Jeho nekompromisní antimilitaristický postoj ho nakonec stál život; byl zavražděn v lednu 1919 spolu s Rosou Luxemburg.

Odmítnutí nacionalismu a jeho role

Nacionalismus je pro marxisty další nástroj, který slouží k udržení kapitalistického systému a k ospravedlnění války. Vytvářením pocitu „my proti nim“ odvádí nacionalismus pozornost od skutečných třídních rozporů uvnitř společnosti. Namísto aby se dělníci soustředili na boj proti vykořisťování ze strany své vlastní buržoazie, jsou manipulováni, aby podporovali války pod praporem národní hrdosti. Marxisté se snaží odhalit tuto manipulaci a vyzvat k překonání národních bariér ve jménu globální revoluce.

Rosa Luxemburg k tomu dodává: „Když propukla první světová válka, každá imperialistická moc prohlašovala, téměř jako malé děti: „Ten druhý to začal!“ Ve skutečnosti všechny mocnosti léta vynakládaly stále větší částky na zbraň – a na co jiného než na požár? Německý imperialismus čekal na správnou příležitost k rozpoutání války v naději, že oslabí své konkurenty.“ Zde odhaluje pokrytectví nacionalistických argumentů a ukazuje, že válka je výsledkem dlouhodobých imperialistických příprav.

Stejně jako Liebknecht, i Rosa Luxemburg byla za své revoluční a antimilitaristické přesvědčení zavražděna v lednu 1919. Jejich osud se stal tragickým symbolem perzekuce, které čelili ti, kdo se postavili proti válečné mašinérii.

Vize beztržní společnosti bez válek

Konečným cílem marxismu je vytvoření beztržní, komunistické společnosti, kde neexistuje soukromé vlastnictví výrobních prostředků, vykořisťování a ani stát v jeho současné podobě. V takové společnosti, kde by zmizela ekonomická konkurence a potřeba imperialismu, by války ztratily svůj základ. Marxismus tedy nepovažuje válku za přirozenou součást lidské existence, ale za

historicky specifický fenomén spojený s určitými ekonomickými a společenskými formacemi, především s kapitalismem.

Závěrem lze říci, že marxistický antimilitarismus pramení z hluboké analýzy války jako důsledku kapitalistických protikladů. Vize sjednoceného mezinárodního proletariátu, odpor proti nacionalismu a touha po beztržní společnosti bez vykořisťování a útlačku jsou klíčové faktory, které vedou marxisty k nekompromisnímu odmítnutí války a militarismu. Ačkoli se historické okolnosti a interpretace mohou lišit, základní přesvědčení, že válka je nástrojem útlačku a rozdělení, zůstává pro marxisty neměnné. Tragický osud Rosy Luxemburg a Karla Liebknechta pak podtrhuje, jak vážné důsledky mohlo mít a má postavit se proti militarismu a válce.

III. SETKÁNÍ DEZERTÉRA

V sobotu 19. července proběhlo další pravidelné setkání kolektivu antimilitaristického zpravodaje Dezertéra, kterého se účastní naši redaktori, distributoři, hosté a příznivci, kteří se stejně jako my hlásí k antimilitarismu. Setkání jsou tak skvělou příležitostí nejen pro plánování společných aktivit, ale také pro sdílení místa s lidmi, kteří mají stejný názor na svět, na diskuse a navazování kontaktů a nových přátelství. Po společném obědě a neformálních debatách o všem možném proběhla řádná porada, na které bylo rozdiskutováno nové speciální číslo Dezertéra v českém i slovenském jazyce. Probíralo se vydání nového 5. čísla, které vyjde 1. září. Dále se řešila antimilitaristická kampaň proti 5% HDP (20% rozpočtu) na zbrojení kvůli členství v NATO, petice proti nákupu stíhaček F-35 za 300 miliard. Rozhodnuto, že bude založen registrovaný spolek Dezertéra, ale zároveň budeme fungovat volně jako dosud. A probírali se také pozvánky od SPRF na akci 2. srpna do Antifašistického bloku a 21.9. na Den míru, kterých se náš kolektiv rád zúčastní. Za měsíc na shledanou na dalším antimilitaristickém setkání, a možná o něco dříve v ulicích.

ŽIVOTY V TROSKÁCH DRUHÉ SETKÁNÍ

Úmrtí civilistů v důsledku výbušných zbraní v Palestině tvořila v roce 2024 téměř dvě třetiny všech hlášených úmrtí na celém světě a po roce 2023, kdy došlo k bezprecedentním úmrtím a zraněním civilistů, zůstala trvale vysoká. Ve zbytku světa se počet úmrtí civilistů v důsledku výbušných zbraní zvýšil o více než polovinu ve srovnání s předchozím rokem, s výrazným nárůstem v Libanonu, Myanmaru, Sýrii a na Ukrajině.

V roce 2024 civilisté i nadále nesli hlavní tíhu bombových útoků a ostřelování ve městech po celém světě. Podle nové zprávy „Explosive Weapons Monitor“ propagované Mezinárodní sítí pro výbušné zbraně byli civilisté a civilní infrastruktura po celém světě poškozeny výbušnými zbraněmi používanými státními i nestátními subjekty v 74 zemích a teritoriích.

Podle zprávy Explosive Weapons Monitor 2024 způsobilo pokračující těžké bombardování Gazy, stejně jako rozsáhlé používání výbušných zbraní v Libanonu, Myanmaru, Súdánu, Sýrii, na Ukrajině a jinde, tisíce civilních obětí, a to kromě dlouhodobých dopadů ztráty bezpečného přístupu ke zdravotní péči, vzdělávání, pomoci a potravinové bezpečnosti.

„Civilisté platí nejvyšší cenu, když jsou v obydlených městech používány výbušné zbraně. Jsme svědky znepokojivého vzorce škod způsobených použitím výbušných zbraní v probíhajících konfliktech, který sahá daleko za oblast útoku,“ uvedla Katherine Youngová, vedoucí výzkumu a monitorování pro Explosive Weapons Monitor.

„Výbušné zbraně nejen zabíjejí a zraňují civilisty, ale také způsobují škody na školách, zdravotnických zařízeních, elektrickém vedení, vodovodních systémech a další základní infrastrukturu, které mohou přetrvávat dlouho po skončení konfliktů. To způsobuje další dlouhodobé utrpení obyvatelstvu, jehož životy se během bombardování staly nesnesitelnými,“ zdůrazňuje Francesco Vignarca, koordinátor kampaně organizace Rete Pace Disarmo.

Úmrtí civilistů v důsledku výbušných zbraní v Palestině tvořila v roce 2024 téměř dvě třetiny všech hlášených úmrtí na celém světě a po již tak bezprecedentním roce úmrtí a zranění civilistů v roce 2023 zůstala trvale vysoká. Ve zbytku světa se počet úmrtí civilistů v důsledku výbušných zbraní zvýšil o více než polovinu ve srovnání s předchozím rokem, s výrazným nárůstem v Libanonu, Myanmaru, Sýrii a na Ukrajině.

Zpráva rovněž zdůrazňuje, že útoky s výbušnými zbraněmi na civilní infrastrukturu a základní služby se výrazně zvýšily: v roce 2024 se použití výbuš-

Podobně se v roce 2024 více než zdvojnásobilo použití výbušných zbraní při útocích na vzdělávací a školicí zařízení a útoky na humanitární pomoc byly téměř pětikrát častější. Analýza Explosive Weapons Monitor rovněž ukazuje, že použití výbušných zbraní má trvalý dopad na civilní obyvatelstvo v konfliktních prostředích po celém světě:

Na Ukrajině tři roky konfliktu zničily systém zdravotnictví. Útoky na energetickou a elektrickou infrastrukturu země a opakované útoky na mnoho zdravotnických zařízení brání přístupu ke zdravotní péči a ohrožují zdravotnické pracovníky i pacienty.

V Myanmaru způsobilo vnitřní vysídlování, které dosáhlo rekordní úrovně, a pokračující útoky na školy, univerzity a další vzdělávací infrastrukturu narušení vzdělávání od předškolního věku až po vysokoškolské vzdělávání, což mělo dlouhodobé důsledky pro pracovní vyhlídky, živobytí a duševní zdraví.

V Súdánu se počet lidí potřebujících humanitární pomoc do konce roku 2023 zvýšil na téměř 25 milionů a humanitární organizace omezily programy a evakovaly zaměstnance kvůli zvýšené nejistotě a riziku újmy způsobené výbušnými zbraněmi.

V Sýrii je podle odhadů OSN téměř 15,4 milionu Syřanů bezprostředně ohroženo smrtí a zraněním v důsledku výbušných zbytků války, protože se civilisté vrací do měst, vesnic a na zemědělskou půdu a počet úmrtí civilistů v důsledku min a

DEZERTÉRA

U příležitosti Dne dezertérů, který naše redakce vyhlásila, jsme si nemohli nechat ujít možnost se sejit osobně. Den dezertérů jsme tak oslavili kolektivně, a především konstruktivně – nevzpomínali jsme, ale diskutovali a plánovali další aktivity. Samozřejmě jsme si nepamněli udělat propagační fotku s bannerem vyrobeným k příležitosti Dne dezertérů.

Kromě tradičních administrativních záležitostí bylo domluveno, že 1. září vyjde již páté číslo „Dezertéra“, tematicky zaměřené na jaderné odzbrojení, abychom si připomněli barbarský čin vlády USA, která jako jediná v historii shodila jaderné bomby na japonská města. Věnovat se budeme také válce na Ukrajině, Blízkém východě i okupaci Palestiny.

Referovalo se o proběhlém Dnu dezertérů, který náš časopis vůbec prvně vyhlásil a položil tak základy nové tradice. Příští rok jej znovu oslavíme, a připomeneme si jej také na podzim 11. listopadu na Den válečných veteránů, abychom konfrontovali tento militaristický a nacionalistický svátek oslavující vraždění se pracujícími lidmi za zájmy vládců a bohatých. Jako alternativu nabídneme život a odmítnutí zabíjet. Místo válečných veteránů budeme oslavovat dezertéry, místo vlčích máků si budeme připínat symbol dezerce – sedmikrásky. Na kampani začínáme pracovat.

Na místě byly k rozebrání propagační samolepky Dezertéra. Pokud nám chceš pomoci s propagací našeho časopisu ve svém městě, budeme velice rádi. Napiš si o samolepky a my ti je zdarma zašleme poštou. Další setkání proběhne za měsíc. Chceš-li se jej účastnit, ozvi se a zapoj do antimilitaristické činnosti.

21. ČERVEN: DEN DEZERTÉRŮ

Na den 21. června antimilitaristický zpravodaj Dezertér vyhlásil Den dezertérů a přišel s výzvou k zapojení se – připnutím sedmikrásky na oděv – symbolem dezertérů jako tichého protestu proti válce a na podporu těch, kteří odmítli zabíjet a být zabíjeni na povel politických vůdců. Proč jsme se rozhodli stanovit den dezertérů právě na den letního slunovratu?

21. červen – letní slunovrat – jako Den dezertérů – má obrovský symbolický, morální i praktický potenciál a nese následující poselství: „Z temnoty války ke světlu života!“ Letní slunovrat je dnem, kdy má světlo převahu nad tmou – delší den než noc. Proti tomu válka představuje temnotu: ničení, smrt, autoritu, násilí. Dezertér je ten, kdo vystoupil z temnoty války a rozhodl se pro život, pro světlo.

Utekl, ne proto, že by byl zbabělec, ale protože odmítl sloužit zlu. Armáda operuje v přísném režimu: rozkazy, hierarchie, povely. Příroda – a tedy i slunovrat – následuje cykly života, růstu a návratu. Den dezertérů by tak nebyl militaristickým svátkem, ale návratem k přirozenosti, cyklu života. Sedmikráska jako květina vyrůstající z prachu vojenské boty či helmy není ozdoubou – je výpovědí. „Nesl zbraň. Odhodil ji. Vzal květinu.“

Dezertér není „zrádce vlasti“ – je odmítač války, vědomý odpůrce autoritářského násilí, často v izolaci a nepochopení. V dějinách to byli právě dezertéři, kteří jako první odmítli být nástroji moci. Den 21. června je dnem těch, kteří odmítli být zbraní v rukou jiných.

ZALOŽENÍ TRADICE DNE DEZERTÉRŮ

Letos byl vůbec poprvé kolektivem antimilitaristického zpravodaje „Dezertér“ vyhlášen den slunovratu, 21. červen – Dnem dezertérů. Vedlo nás k tomu přesvědčení, že také dezertéři – ti, kteří odmítli vraždit a být vražděni ve válce, by měli mít svůj den, kdy na jejich hrdinství bude vzpomínáno a uctěna památka těch, kteří za své rozhodnutí zaplatili životem.

Cílem Dne dezertérů ovšem není jen připomínat činy a osudy dezertérů v minulosti, ale inspirovat k odporu i dnešní muže a ženy navlečené do uniforem a nahnané na jatka současných válek. Ukazovat, že být dezertér je správné rozhodnutí, na které je třeba být hrdý a společensky jej všemožně podporovat. Být nápomocný a solidární s každým dezertérem a vojenským odpíračem, protože každý další dezertér nás přibližuje míru, vede k zhroucení válečné fronty a vynucení míru i bez souhlasu vládnoucích.

U příležitosti Dne dezertérů jsme připravili v českém jazyce plakát, letáky a samolepky, které byly volně ke stažení na našem webu. Zároveň jsme plakáty a letáky rozeslali na 60 adres. Na stránkách jsme publikovali článek, vysvětlující proč jsme sedmikrásku zvolili jako symbol dezertérů v kontrastu s vlčími máky válečných veteránů. Společně s tím byly zveřejněny texty „Vyhlášíme 21. červen Dnem dezertérů“ a „Mezinárodní apel k 21. červnu – Dni dezertérů“, které byly přeloženy do slovenštiny, maďarštiny, ruštiny, angličtiny, němčiny, španělštiny, portugalského, italštiny, francouzštiny a do mezinárodního jazyka esperanto.

Jelikož má antimilitarismus v českém a slovenském dělnickém hnutí dlouhou tradici a své uplatnění prokázal především během první světové války, publikovali jsme na našich internetových stránkách

a slovenských dezertérů a vojenských vzbouřenců. O jejich osudech a antimilitaristickém odporu našich prarodičů budeme naše čtenáře seznamovat i nadále, aby nebyli zapomenuti. V dny před 21. červnem a na Den Dezertérů se v českých i slovenských městech začaly objevovat vylepené plakáty a samolepky, stejně tak byly rozdávány v ulicích. Společně jsme pak Den dezertérů oslavili setkáním našeho antimilitaristického kolektivu v Praze následujícího dne po slunovratu, kde jsme se nevěnovali jen tomuto dni, ale také plánování dalších akcí a kampaní. Setkání bylo ukončeno společnou fotografií s bannerem k 21. červnu.

Naše výzva nezůstala bez odezvy ani za hranicemi – proto bylo možné ji přeložit do dalších jazyků. Solidární postup ohlásili také antimilitaristé z Maďarska, Francie a Velké Británie, kde uspořádali vlastní akce. Máme naději, že se Den Dezertérů pomalu uchytl ve světě a stane se skutečně Mezinárodním dnem dezertérů. Navíc čeká nás 11. listopad – Den válečných veteránů, na který se chystáme připravit vlastní akce a propagovat alternativu k tomuto militaristickému a nacionalistickému svátku – den a oslavu všech dezertérů. Budeme rádi, když se také zapojíte ve svých městech a zemích – kdekoli po celém světě!

RADŠÍ SEDMIKRÁSKU V HELMĚ NEŽ VLČÍ MÁKY NA HROBĚ

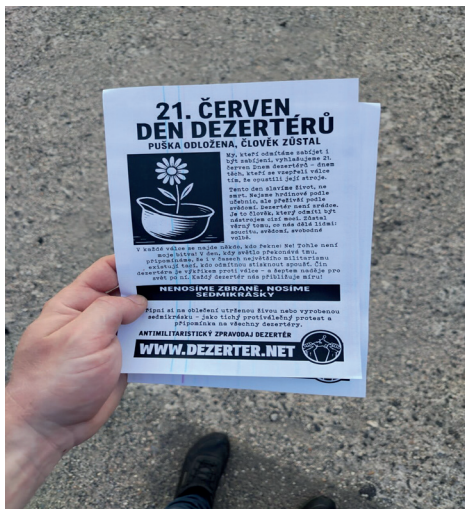
21. června jsme slavili Den dezertérů – den věnovaný těm, kteří odmítli stát se součástí válečného stroje. V den letního slunovratu, kdy je nejvíce světla, připomínáme i potřebu přinášet světlo tam, kde jiní šíří tmou války a násilí.

Heslo „Radši sedmikrásku v helmě než vlčí máky na hrobě“ vyjadřuje jasnou volbu: místo hrdinské smrti na cizí rozkaz volíme život, lidskost a odpor vůči válkám. Vlčí máky se často používají jako symbol padlých vojáků – ale proč by životy mladých lidí měly končit v masových hrobech pro zájmy mocných? Proč by jejich poslední ozdobou měly být právě květy smrti? My říkáme ne. Symbolem dezertérů se stává sedmikráska vyrůstající z převrácené vojenské helmy – znak života vítězí nad smrtí, obyčejného člověka

VLČÍ MÁKY NA HROBĚ

nad logikou militarismu. Sedmikráska je květina pokory, prostoty a odvahy odmítnout to, co se nám vnucuje jako jediná cesta: zbraň, poslušnost, hrob. Každý dezertér je hrdina míru. Každý krok, který odmítne nastoupit na cestu k zabíjení, je krokem ke spravedlivějšímu světu.

21. června si od letošního roku připínáme sedmikrásku – skutečnou nebo vyrobenou – jako znamení odporu. Nenosíme vlčí máky za padlé – nosíme sedmikrásky za ty, kdo odmítli padnout. Proto: Radši sedmikrásku v helmě než vlčí máky na hrobě. Přidej se i ty. Připni si sedmikrásku. Podpoř dezertéry. Odmítni válku.

SOLIDARITU S IZRAELSKÝMI ODPÍRAČI YUVALEM, AYANOU a YONOU

Yuval a Ayana 31.července 2025 odmítli narukovat do izraelské armády, protože odmítají zabít své palestinské bratry a sestry. O pár dní později se k nim přidala třetí Yona. Odmítli vzít vraždnou zbraň na rozkaz vlády. Yuval byl odsouzen zatím k 20, Ayana ke 30 dnům odnětí svobody ve vojenském vězení. Čeští a slovenští antimilitaristé z kolektivu Dezertér tímto vyjadřují solidaritu za zdi vojenského vězení. Vytrvejte, protože inspirujete další k náskedování. Jeden dezertér či vojenský odpírač nezastaví válku, ale je prvním zrnkem pisku, který nakonec způsobí zadrnutí válečného stroje. Každý dezertér a vojenský odpírač nás přiblíží míru! Přinášíme jejich prohlášení zveřejněné na stránkách refusníků Mesarvot.

PROHLAŠENÍ AYANY

Jmenuji se Ayana Gerstmann, je mi 18 let a podle izraelského zákona musím nastoupit do armády. Rozhodla jsem se, že to odmítnu, protože mi to velí moje morální zásady. Rozhodla jsem se podle toho jednat.

Vyrůstala jsem v rodině, která často zmiňovala morální selhání, které je spojeno s vojenskou službou. V mladém věku jsem však plně nechápala, co vlastně to morální selhání vojenské služby, o kterém moje matka často mluvila, vlastně je. Neměla jsem tušení, co se kolem mě děje – co jsou to území a co je to okupace. Vzpomínám si, že ve 4. třídě jsem se zúčastnila školní oslavy Dne Jeruzaléma – tančila jsem, zpívala a recitovala nacionalistické texty, aniž bych si dokázala představit, že by mohlo být něco špatného na radostné oslavě toho, co nám bylo prezentováno jako „Sjednocení Jeruzaléma – věčného hlavního města“.

O rok později, v páté třídě, byla moje politická neznalost rozbita na kusy. V dnech před Jeruzalémským dnem jsme dostali za úkol vypracovat referát o významných místech v Jeruzalémě. Dnes mi je jasné, že cílem tohoto úkolu bylo posílit moje nacionalistické sklony, ale výsledek byl opačný. Četla jsem o východním Jeruzalémě a poprvé jsem se s ním seznámila tak, jak byl popsán na webových stránkách B'Tselem. Najednou mi došlo, co se skrývalo za oslavami národní hrdosti, kterých jsem se rok předtím účastnila – okupace a útlak. Najednou jsem si uvědomila hluboké utrpení milionů lidí, o kterých jsem předtím ani nevěděla, že existují, a jejichž svoboda je den za dnem, hodinu za hodinou, potlačována okupačním režimem. Od té chvíle ve mně rostlo přesvědčení, že nemohu být součástí vojenského systému, který prosazuje okupační režim a svou politikou činí život Palestinců nesnesitelným. Nechci být součástí systému, který rutinně

Od 7. října toto přesvědčení dosáhlo svého vrcholu kvůli akcím armády v Gaze. Od začátku války byly zabity desítky tisíc žen a dětí a stovky tisíc lidí byly vyhnány ze svých domovů a dnes žijí v uprchlických táborech, zbaveny své důstojnosti a hladovějící. Tato humanitární katastrofa je výsledkem akcí armády, výsledkem války, která trvá již téměř dva roky a již dávno ztratila své cíle. Dva roky vidím krveprolití jako výsledek beznaděje války z pomsty. Vidím desítky tisíc dětí z Gazy, které se rodí a vyrůstají v nekonečné beznaději, ve smrti a ničení, které tvoří nekonečný kruh nenávisti, pomsty a vražd. Vidím stovky mladých lidí mého věku, kteří jsou zabijeni, protože je stát posílá, aby tento kruh udržovali. Vidím válku, která životy rukojmí jen ohrožuje. A nemohu mlčet tváří v tvář těmto věcem.

Nemohu mlčet ve společnosti, kterou ovládlo mlčení. Nemám to privilegium mlčet, když vím, že všichni kolem mě už dlouho mlčí. Izraelská společnost je svědkem okupace už šest desetiletí a zavírá před ní oči. Izraelská společnost je svědkem zabíjení dětí v Gaze při bombardování a zavírá před tím oči. Izraelská společnost je svědkem nejhorších morálních zvěrstev páchaných armádou a rozhodla se mlčet. Izraelská společnost není připravena uznat zvěrstva, která její armáda páchá na nevinných lidech, protože lidé vědí, že jakmile to udělají, nebudou schopni se vyrovnat s pocitem viny. A místo toho, aby se odvolávala na svou morálku a postavila se proti zvěrstvům, izraelská společnost umlčuje každý náznak své nemorálnosti, ospravedlňuje vše, co nelze umlčet, a označuje jakýkoli odpor proti válce za zlo, ze strachu, že pokud se odváží podívat se pravdě do očí, označí sama sebe za zlo.

Během války nesčetněkrát slyším frázi „v Gaze nejsou žádní nevinní“ a jsem pobouřena. Slyším, jak se tato fráze stává čím dál tím více běžnou. Vidím lidi, kteří upřímně věří, že ani ty nejmladší děti v Gaze nejsou nevinné, a proto jim nebude prokázána žádná milost. K tomu chci říci: dítě je vždy nevinné! Protože je mi jasné, že i já jsem jako dítě byla nevinná, když jsem se účastnila oslav Dne Jeruzaléma. Nemohla jsem se rozhodnout jinak, když jsem předčítala nacionalistické texty, které mi bylo řečeno, abych četla, a přitom jsem zcela ignorovala utrpení Palestinců, o kterém jsem nevěděla. Nevedomé dítě nemůže činit vlastní rozhodnutí, a proto je nevinné.

(pokračování na 17. straně)

Když byly 6. a 9. srpna 1945 svrženy americké jaderné bomby na Hirošimu a Nagasaki, vstoupilo lidstvo do nové epochy – epochy, kdy jedna jediná zbraň dokáže vymazat celé město a zabít stovky tisíc lidí během několika vteřin. Hirošima a Nagasaki nebyly vojenskými cíli, ale živými městy plnými lidí, jejichž jediným „zločinem“ bylo to, že se narodili na špatném místě ve špatný čas. Tento čin nebyl obranným aktem, ale promyšleným experimentem a zkouškou moci, ukázkou síly. A to síly, která je schopna se nadřadit nad samotné lidství.

Spojené státy americké, které zůstávají jedinou zemí, jež jaderné zbraně kdy použila v reálném konfliktu, se nikdy neomluvily. Naopak, postavily svou globální roli právě na síle, která z těchto bomb symbolicky vyzařuje. Tato moc není jen vojenská, ale ekonomická, technologická, kulturní. Je to moc, kterou zajišťuje i Severoatlantická aliance, tedy vojenský blok, jehož jsme součástí. A právě teď, když se v Bílém domě opět usadil Donald Trump, přichází požadavek, aby členské země NATO, tedy i Česká republika, vynakládaly až 5 % HDP na zbrojení.

Nejsme v totalitním režimu, přesto nám tuto politiku nikdo nedal ke schválení. Žádné referendum, žádná veřejná diskuse. Jen rozkaz, který naši vládní představitelé poslušně opakují: více zbraní, více tanků, více peněz do armády. A méně na všechno ostatní. V době, kdy lidé ve městech i na venkově cítí nejistotu, v době rostoucí inflace, rozkladu veřejných služeb a klimatické krize, nám vláda říká, že prioritou je válka. Ne mír. Ne důstojnost. Ale válka, a to i když se nevede přímo na našem území.

Z marxistického hlediska je to důsledek logiky pozdního kapitalismu, který už neumí produkovat nic jiného než krize a konflikty.

ZA MÍR, NE ZA VÁLKU PROČ MÁ ČR ZMĚNIT KURZ?

Ve chvíli, kdy globální kapitalismus přestává růst, kdy se hroutí jeho ekologická i sociální rovnováha, přichází militarismus jako „řešení“. Výroba zbraní, vojenské zakázky, obrovské transfery veřejných peněz do soukromých rukou. To je dnes pro kapitalistický systém forma zachrany. Válečný průmysl je jedním z posledních odvětví, kde může buržoazie ještě zaručeně inkasovat zisk. A co je k tomu potřeba? Nepřítel. Ideálně východní, ideálně „barbarský“, ideálně takový, kterého se lidé budou bát.

NATO není obranná aliance. Je to nástroj imperiální expanze, který existuje právě proto, aby rozděloval svět na „nás“ a „ty druhé“. Bombardovalo Jugoslávii, okupovalo Afghánistán, ničilo Libyi, tlačí na Ukrajině. Všude zůstávají mrtví, chaos, zbrojní kontrakty a destabilizované společnosti. A vždy jde o „obranu demokracie“. Ale demokracie, která se vyvíjí pomocí raket, není demokracie, ale je to hegemonie. A ta nemá s mírem nic společného.

Jako zastupitel Jihomoravského kraje se denně potkávám s problémy, které trápí skutečné lidi: nedostatek lékařů, chybějící byty, přeplněné školy, nízké mzdy, vyhořelí pracovníci ve veřejném sektoru. Nikdo z těchto lidí nechce posílat své peníze na stíhačky F-35 nebo základny pro americké vojáky. Přesto jim vláda říká, že mají utáhnout opasky, protože je třeba více zbraní. Pro koho? Pro jakou válku? Pro jaké „české“ zájmy?

Bohumil Smutný

Je čas říci, že tento kurz není v našem jménu. Je v zájmu těch, kteří profitují ze strachu, z krve a z rozvratu. Česká republika by měla místo zbrojení a zastrašování podpořit Smlouvu o zákazu jaderných zbraní, měla by se otevřeně postavit za myšlenku odzbrojení, a to nejen slovem, ale i činem. A měla by zahájit veřejnou debatu o tom, zda NATO skutečně zajišťuje naši bezpečnost, nebo nás naopak přivádí do stále nebezpečnějších konfliktů.

Mír není slabost. Je to aktivní postoj. A ten dnes znamená říci ne militarismu, ne vydírání, ne pětiprocentnímu zbrojení. Chceme zdravotnictví, ne základny. Chceme kvalitní vzdělání, ne výcvikové prostory. Chceme mezinárodní spolupráci, ne jaderné vydírání. Nechceme být kolonií. Nechceme být nástupišťem cizích válek. Nechceme být tichými spoluvíníky příští Hirošimy.

Říkám to jako levicově orientovaný občan a jako člověk, kterému záleží na budoucnosti této země. Je čas dezertovat! Nejen z válečné rétoriky, ale z celého systému, který dává přednost smrti před životem.

(Bohumil Smutný, zastupitel Jihomoravského kraje pro časopis Dezertér)

O HODNÉ A ZLÉ BOMBĚ ANEB „DRŽHUBNÁ“ POHÁDKA NATO

Nicol J.

Byla jednou jedna bomba, která brala životy. Pokud je brala Srbům, Rusům nebo Palestincům, byla to bomba hodná, velebená a je třeba okrást pracující, abychom mohli mít takových hodných bomb více. Tato hodná bomba nás totiž chrání před bombou zlou, která přichází z východu. Ne, to není pohádka, ale pouze satiricky vyjádřená „oblbovací“ mantra NATO a západního zbrojního průmyslu.

Na světě stále existuje devět zemí, které se nevzdaly jaderných zbraní. Zcela nečekaně sem samozřejmě patří všechny imperialistické mocnosti – Rusko, USA, Čína, Izrael, Francie nebo Velká Británie. A ačkoliv téměř všechny podepsaly nebo ratifikovaly smlouvu o zákazu jaderných zkoušek, stále slyšíme o hrozbě jaderné války a tím pádem i potřebě ještě více zbrojit. Autoři pohádek o hodných a zlých bombách se nám totiž snaží vnutit tvrzení, že čím více munice daný stát má, tím více jsou jeho občané v bezpečí. Opak je ale pravdou.

Neustále slyšíme o tom, jak se „zlé“ Rusko chystá napadnout a zabrat celou Evropu a jediné, co nás před ním ochrání je členství v NATO a gigantický zbrojní arsenál. To je ale lež. Tak zaprvé, vážně si někdo myslí, že když malá zemička kdesi v srdci Evropy zvedne náklady na zbrojení na 5 % HDP, Rus se lekne a uteče? Ale o tom se vůbec nemusíme bavit, protože už do téhle teze hodil vidle někdo jiný. Konkrétně můžeme jmenovat např. Rakousko a Island.

Rakousko není členem NATO. Island byl sice jedním ze zakládajících členů a Severoatlantická aliance mu zaručuje ochranu, nemá ale žádné ozbrojené síly a pro Rusko by tedy byl vhodným cílem – skoro bych s nadsázkou řekl „stačil by jeden Orešník na Rejkjavík.“ A teď se zamysleme – proč Rusko již dávno nezaútočilo na tyto dva státy a nepokusilo se je anektovat jako Krym nebo Jižní Osetii? Možná proto, že o ně zkrátka nestojí. Stejně jako nestojí o nás.

„Hodní“ imperialisté

Zajímavé je, že zatímco se všichni bojí Ruska, Číny, Íránu atd., o americkém imperialismu, který v oblasti dobývání a zotročování cizích států už dávno předběhl Moskvu s Pekingem dohromady, se mlčí. To je právě ten dvojitý metr a mýtus „hodné bomby.“ Přitom USA společně s NATO přímo a záměrně vyvolaly konflikty v mnoha zemích, čímž porušily veškeré doktríny OSN, a to zcela bezdůvodně, jelikož se obvykle jednalo o státy daleko od amerického i evropského kontinentu, jako např. Vietnam, Sýrie, Írák anebo právě i Ukrajina. Jedinou výjimku snad tvořila Kuba, pouze ale polohou. Z pohledu geopolitiky to byla klasická nezákonná americká invaze.

„Humanitární bombardování“ a srbsko-novoruský paradox

Asi nejlepším příkladem otevřeně obhajoby válečných zločinů je bezpochyby Srbsko.

Respektive celá Jugoslávie a její záměrné rozporcování, které vyústilo až v převlece známé vyhlazování bělehradských civilistů v roce 1999, jež dostalo krásný a etický název „humanitární bombardování.“

Nezávislý švýcarský vědec a historik Dr. Daniele Ganser ve své nejznámější publikaci zmiňuje dosti zajímavé tvrzení bývalého agenta CIA, Roberta Baera, který se v roce 2016 rozhodl jít s pravdou ven a řekl, že Spojené státy komunistickou Jugoslávii cíleně destabilizovaly a rozštěpily na menší státy tím, že proti sobě švaly různé etnické skupiny této mnohonárodnostní země. [1] Nadále Bayer tvrdí, že „Kosovo bylo v centru pozornosti ze dvou důvodů. Za prvé proto, že disponovalo cennými zdroji minerálů a jiných surovin, a za druhé jako vojenský opěrný bod NATO.“ [2]

Více už asi není potřeba znát. Toto je ten pravý a skutečný důvod, proč museli Srbové umírat. Stejně jako nyní Ukrajinci. Akorát, že tam je to naruby. Kosovo nebylo nic víc, než samozvaný separatistický stát založený na myšlence autonomie národa. Stejně tak jako mě oblíbené sestřičky Doněcká a Luhanská lidová republika. Pořád si tedy říkám, proč sakra u Kosova platí „právo menšiny na sebeurčení“ a v Donbasu naopak „právo Ukrajiny na územní celistvost“? No protože to je krásný exemplární příklad pohádky o hodné a zlé bombě.

A skoro to samé je i případ „hodného“ imperialistického Izraele, který okupuje území Palestiny, uplatňuje koncept rasové a etnické nenávisti, páchá zde genocidu původního muslimského obyvatelstva a ještě má výsostné právo napadat sousedy kolem. Že to zní jako naprostý paradox? Tak na to rychle zapomeňte, jinak jste totiž antisemita a proruský troll.

Kdyby oligarchové chtěli mír, tak už by dávno byl

Kdo umí trochu zapojit kritické myšlení ví, že „humanitární bombardování“, „obrana židovského národa“ či snad „právo na územní celistvost“ jsou vymyšlené propagandistické pojmy. Shazuje-li někdo nálože na civilisty, pak se jedná o akt vyhlazování a nelze ho ospravedlnit žádným smyšleným vyšším dobrem.

Zamysleme se – pokud je Evropa tak progresivní a diplomatická, proč nejde příkladem tak, jak bylo v plánu OSN? Skoro žádná válka po roce 1945 by nevznikla, kdyby neexistoval alespoň malý zásah nějaké velké mocnosti. Takže jak je možné, že tato impéria jsou oprávněna držet jaderné zbraně? Kdyby Západ skutečně usiloval o mír, pak se vydá islandskou cestou, tj. zrušení armád, zákaz válek a budování silných diplomatických vazeb se zeměmi, na nichž je de facto závislý v rámci mezinárodního obchodu.

Palivo do našich aut vzniklo díky arabské ropě, vaříme si na ruském plynu a tenhle článek píšu na počítači plném čínských součástek. Přesto nám ale neustále bude někdo tvrdit, že jsou všechny tyto země nepřátelské a je třeba se připravit na společnou válku. Tím pádem ale naznačuje, že pokud ji někdo vyvolá, bude to Západ. Proto je třeba říci jasné NE zvyšování nákladů na zbrojení, obzvláště v případech jaderných zbraní. Neexistuje žádná hodná a zlá bomba, dobrá a špatná válka a přátelské a nepřátelské národy. Existují jen bomby, jejich prodejci a dobře zmáknutá propaganda.

Citace:

[1] GANSER, Daniele. Nezákonné války: jak země NATO sabotují činnost OSN: kronika doby od Kuby po Sýrii. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0499-4

[2] tamtéž

Ale teď, když jsem dospělá, moje nevinnost už není bezpodmínečná. Proto vím, že pokud se rozhodnu mlčet, když vím o utrpení, které armáda způsobuje milionům lidí, budu se podílet na zločinu. Dnes vím, že nemohu mlčet tváří v tvář utrpení. Nemohu mlčet tváří v tvář zabíjení a ničení. A dnes vím, že vstup do armády je horší než mlčení: je to spolupráce se systémem, který ubližuje milionům lidí. Proto to odmítám, a to hlasitě. Nebudu spolupracovat a nebudu součástí mlčení, které umožňuje páchání nejhorších zvěrstev mým jménem.

Jako občanka této země jasně říkám: zničení Gazy – ne mým jménem! Okupace – ne mým jménem! Odmítám mlčet v naději, že můj hlas otevře oči ostatním ve společnosti a pomůže jim uvědomit si, co se děje jejich jménem, že přestanou mlčet.

PROHLÁŠENÍ YUVALA

Jmenuji se Yuval Peleg a dnes odmítnu narukovat. Stejně jako všichni z nás, i já si velmi dobře pamatuji zvěrstva 7. října a začátek ničivé války. Stejně dobře si pamatuji slova Tala Mitnika který krátce poté (po vypuknutí války) odmítl narukovat a řekl, že válka nepřinese pokrok (v řešení situace), ale jen smrt a ničení. Uplynulo 22 měsíců, které daly jeho tvrzením za pravdu. Oficiálních cílů války – zničení vlády Hamásu a navrácení rukojmích – nebylo dosaženo. Pod prohlášeními jako „Zajistíme bezpečnost“ a „Totální vítězství“ se však skrývá zlověstná pravda. Skutečný cíl, který pohání tuto válku, a který není v oficiálních prohlášeních, je pomsta.

Pomsta, která způsobila zavraždění statisíců Gazanů, včetně dětí, které 7. října ještě ani nebyly na světě, způsobila zničení Pásmu Gazy a spalení veškeré naděje.

Když jsem svědkem zločinů, které izraelská armáda páchá na palestinském obyvatelstvu v Gaze a na Západním břehu, odhaluje se mi smutná skutečnost ohledně vstupu do armády, která tvrdí, že mě jako Žida chrání: je to čin neslučitelný se základními principy života a rovnosti všech lidí, spíše je to vstup do systému, jehož podstatou je útlak, okupace a ničení. V minulosti jsem doufal, že prostřednictvím vojenské služby budu moci smysluplným a důležitým způsobem přispět společnosti. Studoval jsem informatiku a doufal jsem, že budu sloužit u zpravodajské služby, budu se v armádě učit a rozvíjet a poté získám dobré místo v oblasti high-tech. Bohužel, všechny červené čáry, které jsem si dokázal představit (a mnoho dalších, které mě ani nenapadly), byly překročeny. Neexistuje žádná omluva ani ospravedlnění zločinů, které Stát Izrael spáchal v posledních dvou letech a obecně v celé své historii. Závěr je jasný: odmítnutí není jen právem, ale povinností a prvním krokem ke zlepšení života všech obyvatel této země.

Musíme pochopit, že genocida v Gaze se neděje náhodně nebo kvůli „smůle“ při volbě vůdců. Je to výsledek dlouhého procesu fašizace v této oblasti a logický závěr vyplývající ze základních principů sionismu. Stát Izrael získává zkušenosti se zločiny a terorem již od počátku svého založení a dnes je jejich rozsah a přijetí společností větší, než kdykoli předtím. Na jedné straně byla ignorace morálky a mezinárodního práva pro stát vždy běžná, na druhé straně se zjevně nacházíme uprostřed úpadku – lze s jistotou předpokládat, že kdyby Nathan Alterman dnes napsal „Al Zot“ (báseň z roku 1948 kritizující izraelské válečné zločiny), setkal by se hlavně s výkřiky „zrádce“ a „jeď do Gazy“.

IDF není po celém světě právem považována za morální armádu a rozhodně ne za „nejmorálnější armádu na světě“. Její činy a aspirace – masové zabíjení dětí, vyvolávání hladomoru a dokonce plány na zřízení koncentračního tábora – tedy genocida, vzbuzují nenávist a odpor. Pokud odložíme nacionalismus a tribalismus, je snadné pochopit, že vztek, nenávist a odpor (vůči jednání IDF) nejsou radikální reakce a rozhodně nejsou antisemitské, ale spíše morální, minimální a oprávněné reakce na výše zmíněné zločiny.

Navzdory všem zločinům nadále dodávají národy světa izraelské destrukční mašinérii zbraní a finanční prostředky. Brzy budu uvězněn za to, že jsem se odmítl podílet na masakru, a vyzývám vás, lidi celého světa: zintenzivněte boj! Připojte se ke mně a postavte se destrukci a genocidě ze všech sil.

Nakonec si musíme uvědomit: nejde tu o mě. Jde tu o ničení, o lidi, kteří jsou vražděni, o dialog, který byl uvržen do zapomnění, a o spravedlnost, která byla pohřbena pod troskami Gazy.

Snažím se účastnit boje za život, rovnost a svobodu. V tomto boji mi je jedna věc jasná: armáda a já jsme v opozici. Proto odmítám narukovat! (Prohlášení Yony naleznete na wena našem webu.

ROZHOVOR S RUSKÝMI ANTIMILITARISTY

1) Zdravíme do Ruska. Představte prosím stručně našim čtenářům vaši syndikalistickou organizaci a IWA.

Zdravím, soudruzi! My v KRAS, Konfederaci revolučních anarchosyndikalistů, se považujeme za malou iniciativní skupinu, z níž by, doufáme, v budoucnu mohla vyrůst anarchistická dělnická unie schopná vést praktický boj na pracovišti. Jako organizace existujeme od poloviny 90. let 20. století. V průběhu let jsme aktivně podporovali stávky a sociální protesty v různých odvětvích a profesích a snažili se dát hnutí samosprávný charakter. Konkrétně jsme dělali solidární akce se stávkujícími, sbírali finanční prostředky a vedli informační kampaně. Neomezovali jsme se pouze na otázky ekonomického boje, ale účastnili jsme se i dalších sociálních protestů, včetně protestů proti válkám v Čečensku, proti gentifikaci měst, proti důchodové reformě, proti ničení veřejného zdravotnictví, školství a tak dále. Na mezinárodní úrovni jsme součástí anarchosyndikalistické Internacionály, Mezinárodní dělnické asociace (IWA-AIT), která se považuje za pokračování federalistického křídla První internacionály, obnovené v roce 1922. Je to mezinárodní sdružení anarchosyndikalistických odborových svazů, jejichž sekce působí v mnoha zemích Evropy, Ameriky, Asie a Austrálie.

2) Náš časopis je antimilitaristický. Co vy, vaše organizace a Internacionála? Jak vnímáte antimilitarismus a jak byste ho vysvětlili běžnému ruskému nebo ukrajinskému dělníkovi?

Anarchosyndikalismus byl od samého počátku antimilitaristický. To bylo potvrzeno v rezolucích mnoha kongresů IWA a v mnoha protiválečných akcích, jichž se v průběhu své historie účastnily sekce Internacionály. Je velmi důležité poznamenat, že anarchosyndikalisté odsoudili a nadále odsuzují militarismus ze všech stran, ať už jde o militarismus kapitalistických nebo takzvaných „socialistických“ států, nebo takzvaných „národně osvobozených“ hnutí.

Naše organizace také důsledně zaujímá antimilitaristické stanovisko. Jsme proti jakýmkoli válkám a armádám a držíme se jednoduché myšlenky „žádná válka kromě třídní války“. Ve skutečnosti je to přesně to, na co se v naší agitaci zaměřujeme. Snažíme se vysvětlit, že války slouží zájmům vládnoucích tříd a státního aparátu, zatímco pracující lid z nich nic nezískává a pouze trpí. Navíc netrpí jen proto, že jsou dělníci nuceni zabíjet lidi, jako jsou oni sami, a umírat za zájmy jiných, zájmy moci a zisku, ale také proto, že válka přináší ekonomické těžkosti a zkázu obyčejným dělníkům v zázemí.

3) Vaše analýzy předpověděly eskalaci konfliktu na východní Ukrajině a vypuknutí války. Co se pro vás a obyčejné ruské dělníky po vypuknutí války změnilo?

Rusko-ukrajinský konflikt trvá od roku 2014. Je založen na touze vládnoucích tříd obou zemí znovu rozdělit území a majetek bývalého „Sovětského svazu“ jako jediného kapitalistického koncernu, který si již rozdělily v roce 1991, a také na zájmech vládnoucích tříd velkých světových mocností, včetně Spojených států, států Evropské unie a Číny. Na jedné straně se postupně stupňovaly rozpory, což je v zásadě v současné fázi existence kapitalismu nevyhnutelné, a to potenciálně vždy vede k válce. Na druhou stranu nebylo vyloučeno, že by se strany tentokrát dohodly, jak se to stalo v minulosti. Doufali jsme, že eskalaci do rozsáhlé války, která vypukla v roce 2022, se přece jen podaří zabránit, že tentokrát by to nemělo vybuchnout. Ale události se začaly vyvíjet podle nejhoršího scénáře.

S vypuknutím rozsáhlé války se situace pro nás i pro dělnickou třídu jako celek dramaticky zhoršila. Autoritářský neoliberalní režim vládnoucí v Rusku byl vždy extrémně represivní, ale nyní, v kontextu války, tyto represe nabraly masivních rozměrů. Pod záminkou války dochází k rozsáhlému „utahování šroubů“. Nové zákony, které byly přijaty a nadále se přijímají a zpřísňují, v podstatě zrušily občanské svobody. Neexistuje možnost svobodně vyjádřit svůj názor; shromáždění a další protestní akce nejsou povoleny. Kritická prohlášení o válce nebo vládní politice mohou vést k mnoha letům vězení. Kromě toho existuje praxe označování kritiků režimu za „zahraniční agenty“, což také znamená, že jim je odepřen přístup k práci ve školství a veřejných institucích. Praxe udávání je rozšířená. Protimigrační kampaň a kampaň proti právním žen nabírají na síle. Ideologie se ubírá směrem k nacionalistické a klerikální temnotě. Samozřejmě, za takových podmínek byla naše organizace nucena zastavit otevřené, veřejné a pouliční akce. Ale pokračujeme v vysvětlovací a agitační kampani za sebeorganizaci pracujících lidí, za sociální a osobní emancipaci, včetně pokusů vysvětlit, v čích zájmech se tato válka vede a jaká je historická praxe antimilitaristického odporu.

4) Jak se změnila po vypuknutí sociální situace?

Války, které mezi sebou vedou státy, se vždy na „vnitřní frontě“ ukáží jako války vládnoucí třídy proti vykořisťovaným pracujícím lidem a „sociálně slabým“ lidem. Válka vždy stojí peníze a tyto peníze jdou z kapes dělníků a „sociálně zranitelných“ lidí. Přesně se neví, kolik Rusko utrácí za svůj ozbrojený konflikt s Ukrajinou. Různé zdroje uvádějí čísla v rozmezí od 500 milionů do 1 miliardy dolarů denně, ačkoli není jasné, zda těmto číslům lze věřit. Bez ohledu na to, jedná se o obrovské výdaje. Stát proto prudce zvyšuje vojenské výdaje a omezuje výdaje na sociální potřeby. Pokud v letech 2015–2021 v průměru 28 % rozpočtových výdajů směřovalo na sociální politiku, tak v rozpočtu na rok 2025 činí výdaje na sociální politiku pouze 16 %. Zároveň podíl oficiálních vojenských výdajů převyšuje výdaje na sociální politiku, zdravotnictví, vzdělávání a ekonomiku dohromady. Ceny rychle rostou. Takzvaná „inlace pro chudé“ (která zohledňuje potraviny, léky, čistící prostředky, dopravní a komunikační služby a bydlení a komunální služby) dosáhla v roce 2024 16 %. Ceny některých potravin se zvýšily několikrát.

Pro chudé lidi je stále obtížnější přežít. Stačí zmínit, že 34 % ruských obyvatel má potíže s nákupem léků, které potřebují (přičemž 54 % z nich přímo uvádí, že důvodem je nedostatek peněz). 35 % průměrných rodiných výdajů jde na jídlo. V roce 2024 mělo dostatek peněz na vše, co potřebovaly, kromě auta a nemovitostí, pouze 37 % rodin.

Podnikatelé využili války k tomu, aby zvýšili tlak na pracovníky. Byly zaznamenány případy, kdy byli odboroví aktivisté a stávkující obviněni z protistátních činů a podkopávání válečného úsilí. Válka je skvělá záminka pro „optimalizaci“. Podíl firem plánujících propouštění vzrostl ze 7 % v lednu letošního roku na 11,5 % v červnu.

Stávky se však vyskytují. Lidé požadují vyplacení dlužných mezd nebo lepší pracovní podmínky. Dochází také k sociálním protestům kvůli špatnému stavu infrastruktury, která již léta nedostává potřebné investice.

5) Mnoho ruských dělníků podporuje Putinovu válečnou kampaň, jiní mlčí. Jaká je skutečná situace? Proč tomu tak je a jak se to v průběhu času mění, pokud vůbec?

Ruská společnost je od začátku ozbrojeného konfliktu rozdělená, ačkoli je poměrně obtížné posoudit skutečný poměr příznivců a odpůrců války. Oficiální údaje z průzkumů za současných podmínek nevzbuzují příliš důvěry: lidé se často jednoduše neodvážejí odpovídat upřímně. A některé průzkumy, které zaznamenávají procento těch, kteří odmítají vůbec odpovídat na otázky, ukazují, že takoví lidé tvoří drtivou většinu.

Nicméně i průzkumy veřejného mínění, které na první pohled ukazují převahu těch, kteří současnou vládu schvalují, a zároveň odpovídají – i tyto průzkumy ukazují, že počet těch, kteří podporují ukončení války, je velmi vysoký. Například v únoru letošního roku 59 % respondentů uvedlo, že by se nyní měly vést mírové rozhovory místo pokračování vojenských akcí. Počet těch, kteří byli pro pokračování vojenských akcí, činil 31 %.

Pokud mluvíme o subjektivních pocitech, pak máme dojem, že ačkoli většina lidí vnímá tuto válku jako něco rutinního (jako například v sovětských dobách vnímali válku v Afghánistánu), už jsou touto rutinou dávno unaveni a přáli by si, aby konflikt skončil.

Ale samozřejmě je mezi takovou únavou a jakýmikoli aktivními činy obrovská vzdálenost.

Zde bychom měli vzít v úvahu obrovskou sociální pasivitu v postsovětských společnostech (a Rusko není výjimkou, stejně jako Ukrajina). Lidé nejsou ve situaci spokojení, ale nevěří v možnost něco změnit kolektivní akcí. Každý se snaží řešit své problémy sám. Z našeho pohledu je to výsledek jak zmaření nadějí v období perestrojky, tak i obecné společenské atomizace a egoizace, které vyplynuly z „tržních reforem“. Jde o hluboké trauma, které není snadné ani jednoduché překonat.

6) Z různých zdrojů jsme zjistili, že z ruské armády dezertovalo minimálně 50 000 mužů. Jsou tato čísla reálná, nebo podhodnocená?

Nedávno zesnulý německý pacifista Rudi Friedrich, jehož organizace „Connection“ pomáhá odpiračům vojenské služby a dezertérům po celém světě, letos na jaře uvedl, že podle jeho údajů Rusko během konfliktu opustilo přibližně 250 000 branců, kteří nechtěli bojovat ve válce. Ve stejném období opustilo Ukrajinu 300 000 branců. Samozřejmě, nejde o kolektivní odpor, ale individuální, ale je to také nesmírně důležité a významné.

7) Jak ruská armáda verbuje muže? Na Ukrajině probíhá násilná mobilizace, kde jsou lidé na ulicích štvaní jako zvířata. Děje se to i v Rusku?

V Rusku platí všeobecná branná povinnost pro muže ve věku od 18 do 30 let. Doba vojenské služby je 1 rok. Kromě toho úřady na podzim roku 2022 oznámily další mobilizaci. Nyní je omezena, ale ne zrušena. Zároveň se rozšiřuje takzvaný „dobrovolný nábor“ do armády prostřednictvím takzvané „smluvní služby“. Muž může podepsat smlouvu s vojenským oddělením, podle které slouží v armádě za poměrně velkou odměnu. Tato odměna je na ruské poměry tak vysoká, že se do armády hlásí mnoho lidí, aby splatili půjčky, hypotéky, dluhy, nebo jednoduše aby se postarali o své rodiny. Kromě toho jsou verbováni do armády vězni pod podmínkou, že dostanou odpustění za své zločiny. V poslední době se úřady snaží posílat na frontu především takzvané „smluvní vojáky“. Pravděpodobně aby se vyhnuli tak rozšířenému rozhořčení nad nucenou mobilizací jako na Ukrajině. Nicméně v praxi je podpis smlouvy zdaleka ne vždy „dobrovolnou“ záležitostí. Příbuzní vojenského personálu si opakovaně stěžovali, že vojáci povolání na základní vojenskou službu byli často nuceni podepsat smlouvu ještě v armádě, po které byli posláni na frontu.

Co se týče honu na lidi, ten ještě nedosáhl takového rozsahu jako na Ukrajině. Úřady zpřísnily tresty pro odpirače. Zavádí se jednotný elektronický systém účetnictví a kontroly. Čas od času se provádějí razie za účelem nalezení odpiračů. Takové akce mohou zahrnovat kontrolu dokladů na ulici, v metru nebo na jiných veřejných místech, doručování předvolání na místě a razie v místech bydliště (ubytovných, pronajatých bytech, skladech a kolejích), v tělocvičnách atd. Je třeba poznamenat, že oblíbenými oběťmi takových nájezdů jsou také migranti, kteří získali ruské občanství.

8) Respektuje ruská vláda námitku svědomí odmítnout vstup do armády, která je zaručena chartou lidských práv? Na Ukrajině to jednoduše „demokraticky“ zrušili v rozporu s mezinárodním právem.

Oficiálně je v Rusku možnost takzvané „alternativní civilní služby“. Branc má právo vykonávat náhradní civilní službu místo vojenské služby pouze ve dvou případech – pokud je vojenská služba v rozporu s jeho přesvědčením a náboženstvím, nebo pokud je příslušníkem domorodé menšiny a vede tradiční způsob života. V tomto případě musí branc obhájit „své názory, přesvědčení a morální zásady“, uvádí webové stránky ministerstva obrany. Rozhodnutí o tom, zda brance umožnit vykonávat náhradní službu, nebo mu takovou možnost odeprít, činí odvodní komise. Pokud bude schválen, je poslán pracovat buď na civilní pozici v armádě na 18 měsíců, nebo do civilních vládních agentur, ale na 21 měsíců. Ve většině případů odvedenci vykonávají civilní službu v regionu svého bydliště.

Ve skutečnosti je velmi obtížné dosáhnout nahrazení vojenské služby „alternativní“ službou. Například v první polovině roku 2024 ji obdrželo pouze 2 022 branců.

9) Jak se vyhnout odvodu do armády a na frontu? Víme, že existuje organizace jménem „Idite lesem“, která pomáhá.

Dříve platilo pravidlo, že povolávací rozkaz byl považován za úředně doručený, pokud byl odvedenci předán osobně a proti podpisu. Za těchto podmínek byla hlavní metodou vyhýbání se nepřijetí povolávacího rozkazu. Mnozí se snažili získat osvobození od vojenské služby ze zdravotních důvodů.

Nyní se situace změnila. Nyní se povolávací rozkazy vydávají elektronicky, prostřednictvím speciálních webových stránek. A je velmi těžké získat osvobození od armády kvůli nemoci: stále častěji se hlásí o povolání do armády i lidé se zdravotními problémy.

Ale Rusko je velké. Proto je nejběžnějším způsobem stále přestěhování se do jiného regionu, změna místa bydliště. Někteří lidé se dostanou do zahraničí. Ale nyní úřady přijímají opatření, aby takové možnosti co nejvíce ztížily (sestavením jednotného elektronického seznamu odvedenců, kteří obdrželi povolávací rozkaz). Osobně se neznáme s aktivisty z „Idite lesem“.

10) O protiválečných protestech z počátku války už není slyšet. Jsou tam nějaké? Jak silné je pronásledování těchto projevů? Kolik lidí je ve vězení nebo čeká na soud?

Je třeba říci hned na začátku, že ne všichni, kdo protestovali, byli proti válce a všem válčícím stranám. Mnoho z nich bylo pro ukrajinský stát. A to vůbec není totéž jako být proti válce jako takové. Dříve či později, po přijetí nových represivních zákonů a zpřísnění represí, vlna otevřených a veřejných protestů začala ustupovat. Takové protesty (nejen na téma války, ale obecně) jsou v dnešním ruském státě zpravidla naprosto nemožné. Pro pořádání jakékoli nevládní veřejné akce je třeba získat povolení, a to se téměř nikdy neuděluje, pokud se daná záležitost jakýmkoli způsobem dotýká zájmů úřadů. Zajímavé je, že v Moskvě a některých dalších městech je odmítnutí udělit povolení motivováno bezpečnostními opatřeními proti COVIDu, ačkoli to nebrání konání oficiálních masových akcí. Neoprávněná veřejná akce může vést k pokutě nebo dokonce k uvěznění. Přesný počet lidí zatčených, souzených a uvězněných za kritiku vlády v souvislosti s válkou (v jedné či druhé formě) není znám. Někdy je obtížné odlišit jeden důvod represe od druhého.

Aktivisté za lidská práva uvádějí následující údaje. Celkem bylo od 24. února 2022 do 17. února 2025 v souvislosti s kritikou války (v různých formách a z různých důvodů) zadrženo 20 081 lidí. V současné době je většina lidí zatčena nikoli za veřejné činy, ale za to, co napsali na sociálních sítích. Kromě toho bylo zadrženo 46 lidí během protestů příbuzných mobilizovaných žen, které protestovaly za jejich propuštění domů. Počet lidí stíhaných za kritiku válečné politiky od 24. února 2022 do 17. února 2025 činil 1 185. K 17. únoru 2025 bylo v trestním stíhání 913 osob, z nichž 372 se nacházelo ve věznicích. A jeden z vůdců liberální opozice, Grigorij Javinskij, hovořil v červnu o přibližně 1 000 politických vězňích (nejen v souvislosti s válkou).

11) Jaká je vaše prognóza ohledně vývoje války? Jak konflikt skončí a jak dlouho bude trvat?

Bohužel, nejsme proroci! Dnes vidíme, že oba válčící státy ve skutečnosti nechtějí přestat bojovat, ale svou neochotu ospravedlnit různými výmluvami. Zároveň takové mocnosti jako USA, země EU nebo Čína ve skutečnosti pouze přilévají olej do ohně konfliktu a posilují strany v jejich nesmiřitelném postoji. Válka je pro kapitál, vojensko-průmyslový komplex, výrobce zbraní a politiky, kteří pod rouškou zbrojení nadále útočí na dělnickou třídu a sociální vymoženosti, příliš výnosná. A zároveň je stále jasnější, že válka, navzdory monstrózním ztrátám, dospěla do slepé uličky, z níž není úniku. (dokončení na 20.straně)

Samozřejmě, pracující lid Ruska a Ukrajiny by mohli této válce učinit konec třídní válkou, pokud by se zorganizovali a vzali svůj osud do vlastních rukou. Ale zdá se, že k tomu vede nějaká cesta... A to není automatický proces. To činí každodenní protiválečnou pozici a činnost o to důležitější.

12) Děkuji za rozhovor. Co byste na závěr řekli našim čtenářům v České republice a na Slovensku a případně i krajanům žijícím v zahraničí?

Můžeme jen žádat lidi po celém světě, včetně ve vašich zemích, aby nezapomínali na válku ve východní Evropě. Je škoda, když se desítky tisíc lidí účastní propalestinských demonstrací, ale prakticky žádné demonstrace proti vojenskému konfliktu, který zde probíhá, neexistují. Kde jsou protestní shromáždění před ambasádami válčících států, před vládními institucemi zemí, které tuto válku podporují? Někdy se nám zdá, že jsme se všichni vzdali, že jsme zapomněli. Přáli bychom si, aby to bylo jinak.

Co se týče občanů Ruska a Ukrajiny, kteří se ocitli v zahraničí... K oligarchům, buržoazii ani politikům, kteří čekají na svou „hodinu po“, nemáme co říct. A pracujícím lidem bychom rádi vzkázali: nepodléhejte nacionalistické a militaristické propagandě vlád a patriotů. Uvědomte si, že vašimi nepřáteli nejsou stejní pracující na druhé straně fronty, ale kapitál a všechny státy. Chápejte, že hranice nevedou mezi národy, ale mezi vyšší a nižší třídou. To je to, co bychom si všichni měli pamatovat!

NE 5% HDP NA ZBROJENÍ

Představitelé členských států NATO právě schválili plán, podle kterého mají členské státy do roku 2035 vydávat až 5 % HDP na armádu a zbrojení. V době, kdy miliony lidí v Evropě čelí nedostupnému bydlení, podfinancovanému zdravotnictví, zchátralému školství a rostoucím životním nákladům, chtějí mocní vrazit ještě více veřejných prostředků do továren na výrobu zařízení smrti. Tohle není obrana. Tohle je příprava na válku.

NATO JE HROZBOU MÍRU, NE JEHO ZÁRUKOU

Aliance, která za poslední dekády vedla a podporovala války v Jugoslávii, Afghánistánu, Iráku či Libyi, si teď z nás dělá rukojmí. Poslušné vlády v Praze i Bratislavě opakují mantry o „obranyschopnosti“ a „modernizaci armády“, zatímco důsledky militarismu neseme my – pracující, mladí, chudí a bezbranní.

Je třeba vytvořit široké lidové antimilitaristické hnutí, které spojí jednotlivce, kolektivy, odbory i aktivisty v kampani proti:

- zvyšování výdajů na armádu
- účasti v imperiálních válkách
- členství ČR a SR v NATO

MÍSTO TOHO POŽADUJEME:

- okamžité zastavení navyšování rozpočtů na zbrojení
- mírovou, neutrální a neblokovanou zahraniční politiku
- přesměrování prostředků na zdravotnictví, školství, bydlení a sociální služby

Spojte se s námi – antimilitaristickým kolektivem časopisu Dezertér.

NAPIŠ SI O PROPAGAČNÍ SAMOLEPKY A PLAKÁTY

NE 5% HDP NA ZBROJENÍ

NE 400 MILIARD NA VÁLKU

antimilitaristický zpravodaj

WWW.DEZERTER.NET

POMOZ ŠÍŘIT PROTIVÁLEČNÝ HLAS STAŇ SE NAŠÍM DISTRIBUTOREM

OBJEDNEJ SI DEZERTÉRA

JAK OBJEDNAT

Cena jednoho výtisku:
10 Kč (+40 Kč poštovné)
1. napiš nám adresu
2. pošlí 50 Kč na účet:
1024164477/5500
3. po přijetí platby
odesíláme do 1-3 dnů!

PŘEDPLATNÉ NA ROK 2025

Nejjednodušší způsob, jak Dezertéra podpořit a mít ho pravidelně doma.
Cena ročního předplatného: 200 Kč
1. pošlí 200 Kč na účet: 1024164477/5500
2. do poznámky pro příjemce napiš svoji adresu
3. a pak sleduj poštovní schránku!

dezert@riseup.net **WWW.DEZERTER.NET**

POMOZ NAJÍT DISTRIBUČNÍ MÍSTO VE SVÉM MĚSTĚ!

MÁŠ OBLÍBENOU HOSPŮDKU, KAVÁRNU,
ČAJOVNU NEBO TŘEBA ANTIKVARIÁT?
ZKUS TAM DOMLUVIT MÍSTO
PRO DISTRIBUCI
DEZERTÉRA!

Redakce antimilitaristického zpravodaje Dezertér je otevřená všem odpůrcům války, antimilitaristům i pacifistům bez ohledu na jejich politické přesvědčení. Jsme přesvědčeni, že je třeba militarizaci mládeže a společnosti, zbrojení a výdajům na armádu a válkám čelit společně v pestrém antimilitaristickém hnutí. Byli bychom rádi, kdyby se stal „Dezertér“ hlasem a časopisem všech, které spojuje podobné protiválečné přesvědčení. Uvítáme vaše články a úvahy. Pomozte naše společné myšlenky šířit ve svém okolí. Staňte se distributory „Dezertéra“. Není na tom nic složitého, napište si kolik kusů jste schopni a ochotni rozšířit a zašleme je na vaši adresu. Po jejich prodeji pak pošlete peníze na účet. Výtežek z prodeje „Dezertéra“ poputuje z části na pokrytí nákladů na tisk dalších čísel a přebytek na protiválečné aktivity a podporu dezertérů a pronásledovaných protiválečných aktivistů.

dezert@riseup.net

WWW.DEZERTER.NET